REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 35.)

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rul de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rul de Duminecă 3 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 189.—Anul LXVII. **Braşov, Vineri 27 August (9 Septemvrie).** **1904.**

Biblioteci şi ḑiare.

(*a*) In şcóla primară elevul învaţă elementele de cunoscinţe, cari îi sunt trebuitóre în viaţa de tóte ḑilele şi de cari în ḑiua de astăḑi nimeni nu se póte lipsi, nici chiar plugarul, care de altmintrea fiind veciniс ocupat cu afacerile economiei sale, n'are timp liber de a se îndeletnici cu cetitul, decât póte în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ.

Majoritatea cea mare a ómenilor, neputênd învĕţa carte la şcolĭ mai înalte, rĕmâne cu cunoscinţele, ce şi le-a dobîndit în şcóla primară. Vorbim deci despre acéstă majoritate, în special despre ómenii agricultorĭ, carĭ formézĕ grosul naţiunei nóstre.

Orĭ-cât de sîrguincios ar fi elevul în timpul cât umblă la şcóla primară şi orĭ câte cunoscinţe frumóse şĭ-ar fi agonisit el în acest timp, cu trecerea anilor acele cunoscinţe se uită şi omul se trezesce de-odată, că nu este mare deosebire în privinţa cunoscinţelor între dênsul şi între un alt om, care n'a avut fericirea a umbla la şcólă.

Ce este de făcut aşa-dér, ca omul sĕ nu uite ce a învĕţat?

Rĕspunsul este fórte simplu. Cunoscinţele trebuesc necontenit primenite şi împrospĕtate.

Nu numai Duminecile şi sĕrbătorile stau la disposiţia agricultorului pentru a-se ocupa cu lectura, ci îi mai stau la disposiţie şi serile cele lungĭ de iérnă, când lucrările economice pauséză şi când are prilegiu de ajuns pentru împrospĕtarea cunoscinţelor.

Ca pe orĭ-ce tărîm al vieţiĭ publice, unde puterea unui om singuratic nu este de ajuns, se asociéză mai mulţĭ şi cu puterĭ unite duc orĭ ce întreprindere la isbândă — aşa şi pe terenul acesta s'au făcut societăţĭ şi din cotisaţiunile membrilor s'au adunat sume mai marĭ şi s'au cumpĕrat cărţĭ spre folosul obştei. Aşa s'au înfiinţat bibliotecile, carĭ se numĕră între instituţiunile cele mai folositóre ale omenimei.

Cartea este amicul cel mai bun al omului. In ea găsim învĕţătură şi povaţă; în ea găsim îndemn pentru fapte bune, şi mângăere în ḑile de reştriste. Din carte aflăm istoria trecutului, faptele glorióse ale înaintaşilor noştri, ḑilele lor bune şi rele. Cartea este un isvor nesecat de bunătăţĭ, o adevĕrată comóră. Ceea ce este pânea de tóte ḑilele pentru trupul omului şi aerul pentru plămânile lui, este şi cartea pentru viéţa spirituală. Fără carte, omul este ca şi un mort între cei viĭ.

Am vĕḑut, că Româniĭ, pe carĭ sórtea i-a silit sĕ-şĭ părăséscă ţéra şi sĕ-şĭ caute pânea în America, îndată ce s'au vĕḑut strînşĭ mai mulţĭ la olaltă, cel dintâiŭ lucru a fost sĕ-şĭ întemeieze o bibliotecă.

Biblioteca, decĭ, este de mare însemnătate în viéţa orĭ-cărui popor, care vré sĕ ţină sémă de progres.

Acelaşĭ lucru l'a avut în vedere şi ministrul ungar al instrucţiunei publice, când a dat ordin mai dĕunăḑĭ, ca sĕ se înfiinţeze pe lângă fie-care şcólă de stat, séu subvenţionată de stat, câte o bibliotecă. De cât că acel ministru a uitat, că în ţéra acésta mai locuesc şi alte popóre, afară de Unguri, şi în lista de cărţĭ, carĭ se vor procura pentru acele bibliotecĭ, n'a admis de cât cărţĭ maghiare. Cu atât mai mult trebue sĕ ne îndemnăm şi noi, ca sĕ ne facem datoria şi sĕ ne completăm bibliotecele românescĭ, pe carĭ le avem, ér unde nu se află până acuma asemenea bibliotecĭ, sĕ ne grăbim a-le înfiinţa.

Pentru orientarea publicului şi pentru a afla ce se petrece în lume şi ţĕră, pentru a vedé ce lucréză fraţii din alte părţĭ şi a întreţiné cu dênşii legăturile spirituale, astăḑĭ ne servesc ḑiarele.

Nu este o simplă curiositate, ci o trebuinţă a sufletului, de a se ţiné la curent cu evenimentele timpului present, şi de aceea nicĭ ţĕranul cunoscĕtor de carte nu se póte dispensa de un ḑiar, care alăturea cu cartea îi servesce la împrospĕtarea cunoscinţelor şi la întărirea sentimentului sĕu naţional.

Acestea a trebuit sĕ le accentuăm cu deosebire acum, când se fac încercărĭ desperate de a smulge din inima poporului nostru iubirea pentru limba şi legea părinţilor noştri.

Ajutóre pentru incendiaţĭ.

Pentru Românii nenorociţĭ prin incendii din comunele Câmpenĭ, Ostrovul-mare (Hunedóra), Sotelec (Solnoc-Dăbâca) şi Mădăraş (Sătmar) — au mai întrat la Redacţiunea ḑiarului nostru următórele sume:

Din *Braşov*: D-l Dr. Ioan *Popp*, medic colonel c. şi r. şi comandantul spitalului militar 20 cor., Părintele Nicolae *Fizeşanu*, c. şi r. capelan militar gr. or. 4 cor. d-l Nicolae *Chintoanu*, căp. c. şi r. în reg. de infant. Nr. 2. 10 cor. — C. (pentru Câmpenĭ) 2 cor.

Din *Olpret* (Transilvania) de la d-nul Dr. Alexandru de *Vaida-Voevod*, 20 cor., şi de la d-na Elena E. *Safrano*, 20 cor.

Din *Arad* de la dnii: căpitan *Burdea*, din reg. de infant. Nr. 33 şi căpitan A. *Negrea*, regim de infant. 33, fie-care câte 4 cor. pentru incendiaţiĭ din Câmpenĭ (Suma 8 cor.)

Din *Sinaia*: de la d-nii: Iosif *Vajda* (colectant) lei 20, apoi de la d-nii Nicolae *Jugĕnar* 10 lei, Mateiu *Ionescu*, comersant 10 lei, Nicolae *Băzărea*, comersant 4 lei, *Theodorescu*, comersant 5 lei, Ioniţă *Alexandrescu*, comersant 1 leu, toţĭ pentru nenorociţii din Câmpenĭ. La olaltă 50 lei = 47 cor. 24 banĭ.

Din *Lupoaia* (Farkasmezö u. p. Zsibó) prin d-nul proprietar Teofil *Dragomir*, ca colectant au incurs următórele ajutóre de la d-nii:

Teofil *Dragomir*, proprietar în Lupoaia, 4 cor., *Nagy* Alajos, privatier, 40 banĭ, Gerasim *Dobocan*, notar cercual în Creaca 1 cor., *Dobocan* Iuonaş lui Danila, proprietar în Creaca 1 cor., Danil *Torsin*, proprietar în Creaca 1 cor., Clemente *Chiş*, econom în Creaca 20 banĭ, Simion *Cheţe* primar com. în Creaca 20 banĭ, Lazar *Weisz*, cancelist în Creaca 20 banĭ, Zaharia *Rus*, econom în Lupoaia 20 banĭ, *Merza* testvérek, negustorĭ în Jibou 1 cor., Iuonic *Lung*, econom în Lupoaia 40 banĭ, Vasalia *Mureşan*, econom în Lupoaia 60 banĭ, Toderea *Mureşan*, econom în Lupoaia 20 banĭ, Ioan *Lung* Mironeanul, econom în Lupoaia 40 banĭ, Ioan *Mureşan*, econom în Lupoaia 20 banĭ, Simion *Cicle*, econom în Lupoaia 20 banĭ, Ioan *Abrudan*, econom în Lupoaia 10 banĭ, Gavril *Trenca*, preot gr. c. în Lupoaia. 1 cor., la olaltă cor. 12·30.

Din *Chimitelnic*: ca banĭ colectaţĭ pentru incendiaţii din Câmpenĭ de la poporul din Chimitelnic trimite d-l Teodor *Hărşan* paroch gr. cat., suma de 9 cor. 80 b.

Din *Cuzdrióra* (Kozárvár) lângă Deş de la d-l Alexiu *Bogdan*, oficial reg. i. p. 2 cor. şi de la d-l Iulian *Bogdan*, căpitan c. şi reg. î. p. 5 cor. (suma 7 cor.)

Suma	*160 cor. 34 banĭ.*
Transport din Nr. de la 22 Aug. (4 Sept.)	*402 „ 80 banĭ.*
Suma totală:	***563 cor. 14 banĭ.***

Revistă politică.

Sĕptĕmâna acésta nu s'a întêmplat la noi în ţĕră vr'un eveniment politic mai insemnat. Ḑiarele aduc scirea, că *guvernul Tisza* se ocupă încă de pe acum cu planurile, ce le are pentru tómnă, când se va deschide érăşĭ dieta. Probleme însemnate va avé de deslegat: încheierea de convenţiunĭ comerciale cu statele strĕine, pactul vamal cu Austria, dér mai ales revisuirea legei militare, — tot atâtea cestiunĭ, carĭ nu i-ar da pace sĕ se ocupe şi cu „mĕrunţişurĭ“, cum s'ar ḑice. De sórtea poporaţiunei ţĕriĭ nu-i prea dóre capul pe cei din fruntea afacerilor ţĕriĭ. Timpurile grele şi crisa economică prin care străbatem, nu le face bătaie de cap, cu tote că statul ar trebui sĕ fie primul isvor de ajutorare pentru popor, căcĭ servind causa poporului, îşĭ face lui însuşĭ serviciĭ nepreţuite

Pe acest teren sunt datorĭ sĕ lucreze domnii de la cârmă, ér nu sĕ umble cu planurĭ şi cu proiecte de maghiarisare, carĭ nu pot sĕ aducă nicĭ un folos ţĕrii şi popórelor ei, ci dimpotrivă turbură liniştea şi pacea între ele.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Urarea de anul nou.

(Istoriórĕ.)

Frumósa serbare a nascerei Domnului adusese prasnicul sĕu tăcut şi fericitor în fie-care casă. Copiiĭ stăteau sub pomul de Crăciun şi cu inimă veselă primeau darurile, carĭ le aduse pentru ei iubirea părinţilor lor şi pe fie-care masă stătea în ḑiua dintâiŭ colacul de sĕrbătorĭ, pe care mama sîrguinciósă îl copsese pentru copii. Numai într'o căscióră nu era împodobit pomul de Crăciun nu s'a copt nicĭ un colac, deşi locuia în ea o mamă cu copilaşul ei. Vecina, care voia sĕ scie tóte, orĭ-cât s'a opintit, n'a aflat nimic despre acéstă femeie, pe care o vedea totdéuna în haine negre. Vecina se tîrîse la feréstră, ca sĕ vadă cum îşĭ petrece séra de Crăciun femeia necunoscută cu băeţaşul, care era de 8 anĭ. Nu vĕḑù însĕ alta decât pe tînĕra mamă şeḑênd la o masă cu copilaşul, căruia îi arăta un chip, despre care i povestea multe lucrurĭ — după cum se părea — astfel, că băiatul nu se gândea la nicĭ un pom de Crăciun, ci asculta cu lăcomie la vorbele mamei.

Ceea-ce n'a putut auḑi vecina aceea, sĕ o auḑiţĭ de la mine, iubiţilor mei cetitorĭ! Pentru-că eu sunt un prietin al acelei femei, care a fost prea sĕracă, ca sĕ-şĭ cócă o pânişóră de Crăciun şi mie mĭ-e fórte drag băiatul, care-şĭ uitase de pomul Crăciunului, privind icóna ce i-o arăta mamăsa, icóna tatălui sĕu îndepărtat şi póte mort de mult.

Intr'un oraş de munte locuia un fabricant bogat cu numele *Volkmar*. Rînd pe rînd el îşĭ mărise negoţul astfel, încât an de an trebuia sĕ-şĭ clădéscă nouĕ clădirĭ, pe carĭ apoi le vindea cu câştig însemnat. El dădea pâne şi lucru mai multor sute de mii de ómenĭ. Chiar copiii acestor muncitorĭ încă de micĭ căpĕtau ocupaţie şi simbrie potrivită puterilor lor. Marea gospodărie a lui Volkmar dimpreună cu toţi muncitorii ei părea o familie mare din vremurile trecute, când toţĭ carĭ primeau de la el pâne şi lucru socoteau pe domnul şi maiestrul lor drept părinte. Bĕtrânul Volkmar nu numai că era bărbat plin de pătrundere şi cu esperienţă în afacerile sale, care lucra în fabrica sa articolele cele mai frumóse, dér era cinstit din partea tuturora pentru marele lui simţ de dreptate. Mărfurile lui se treceau în grabă, pentru-că fie-care sta bucuros în legătură cu dênsul.

El avea un singur fiiu, cu numele Otto, care odinióră era sĕ fie moştenitorul negoţului şi a bogăţiilor sale. Otto era bucuria şi speranţa părinţilor nu numai pentru-că învĕţase cu mult temeiŭ, ci şi pentru-că se alipea de ei cu dragoste şi credinţă fiiéscă. El ajuta tatălui sĕu în tóte lucrările, în fabrică ţinea locul de factor, tuturor muncitorilor de sub porunca sa era un model de hărnicie şi iubire de ordine, şi orĭ cât era de strict în acestea faţă de sine şi faţă de alţii, cătră părinţii sĕi era plin de iubire fiiéscă. Tatăl, care dintr'un cetăţén neînsemnat, din puterea sa ajunsese fabricant mare şi bogat şi care era consciu, că tóte le-a câştigat prin puterea sa ceea-ce va lăsa când-va fiului sĕu, credea, că este îndreptăţit sĕ hotărască singur asupra viitorului lui şi de aceea cerea de la el supunere neţărmurită şi în privinţa acésta, ca în tóte celelalte.

„Veḑĭ fiul meu, ḑise el, pe livada asta întinsă înainte cu 22 de ani stetea numai casa mică de colo, în care te-ai născut tu. Din colibă însĕ hărnicia mea şĭ-a întins braţele.... una după alta am zidit casele de colo, carĭ sunt ca nisce palaturĭ, locuinţa frumósă şi încăperile, depositele bogate de mărfurĭ, maşinele cele marĭ, carĭ produc şi câştigă lucrurĭ nouĕ, tóte aceste le-am zidit şi întemeiat eu însumĭ.... şi tóte acestea iţĭ vor rĕmâné ţie de moştenire... De aceea aştept de la tine o supunere necondiţionată în tóte. Pentru-că eu sunt tatăl tĕu şi singurul creator al fericirei tale“.

Fiul vrednic era întru tóte pe deplin înţeles cu acestea. El recunoscea cât datoresce tatălui sĕu şi se simţea feriti

In dilele din urmă s'a vorbit érăşĭ mult în cercurile politice şi parlamentare din *Austria* despre silinţele marĭ, ce şi-le dă guvernul austriac pentru a-şĭ asigura sprijinul diferitelor partide în viitórea campanie parlamentară. Ministrul preşedinte Koerber a făcut în privinţa acésta paşĭ, carĭ se pare, că de astă-dată vor avé óre-care succes. El umblă sĕ câştige cu totul pe partea sa pe Polonĭ, pe creştinii sociali, partidul clerical german, ba chiar şi pe Slavii de diferite nuanţe politice. Tot în scopul acesta ministrul Koerber a intreprins o călătorie în Galiţia şi Bucovina, oprindu-se două dile în Cernăuţĭ. In Bucovina s'au îmbulzit sĕ-l întîmpine mai ales Rutenii, carĭ s'au arătat atât de îndatoraţĭ guvernului pentru-că a înfiinţat un gimnasiu rutén. Pretutindenĭ Koerber a atras luarea aminte a autorităţilor asupra datoriei funcţionarilor administrativĭ, ca aceştia sĕ fie binevoitorĭ faţă de popor şi nepărtinitorĭ. Preşedinţilor de tribunale li-a cerut o aplicare conscienţiósă a legilor şi respectarea deplină a principiului, că înaintea judecăţii toţĭ sunt egalĭ.

In urma acésta se crede, că noua sesiune a „Reichsrath"-ului austriac, care se va deschide în curênd, nu va fi lipsită de interes.

*

Grecii din regat şi din Creta se ocupă tocmai acum c'un plan mare. Nicĭ mai mult, nicĭ mai puţin, ei vor *anectarea Cretei la Grecia.* Guvernatorul Cretei, prinţul grecesc *George*, are de gând sĕ bată la uşile tuturor guvernelor şi sĕ le céră a-şĭ da consimţĕmêntul la planul de anectare. După o scire telegrafică din Constantinopol, prinţul George cere, ca raporturile Cretei către Grecia sĕ se reguleze în felul cum s'au regulat de către congresul din Berlin raporturile Bosniei şi Herţegovinei către Austro-Ungaria. Mandatul de guvernator al prinţului espiră în 1905. El a declarat, că nu va mai lua asupră-şĭ sarcina de guvernor, crediind că astfel va puté sĕ lucreze mai liber pentru realisarea planurilor grecescĭ. Este acum altă întrebare, că ce va dice la tóte aceste Turcia?

*

In *Franţa* se discută mult cestiunea *separărei bisericei de către stat.* Ministrul preşedinte frances Combes ar avé intenţiunea de a alcătui un nou proiect mai liberal, cu privire la acéstă separaţiune. In acest proiect se va lăsa bisericei usufructul clădirilor şi terenurilor ei, şi 'i va face astfel cu putinţă o esistenţă de drept şi independentă. Se afirmă, că şi miniştri şovăitorĭ vor consimţi la realisarea separaţiunei bisericei de stat.

*

De când cu succesele dobêndite în Manciuria, Japonesii au căpetat mare curagiu. *Ţiarele japonese atacă* de câtă-va vreme *Germania,* imputându-i că este în obiceiul Germaniei de a avé o atitudine îndoiósă în cestiunile internaţionale, pentru-ca apoi sĕ tragă folóse din împrejurărĭ. Foile japonese bănuesc pe Germania, că n'ar dori sincer, ca câmpul rĕsboiului actual sĕ fie cât se póte mai limitat

Băncile nóstre şi crisa economică.

Sub titlul *„Problema băncilor în faţa crisei"* vedem publicat în *„Revista Economică"* din Sibiiu un articol, care se ocupă de rolul băncilor nóstre în faţa crisei, ce ameninţă pe urma secetei, ce a bântuit anul acesta. După-ce constată, că crisa de astădĭ are un caracter grav din causă că atinge basa vieţii economice, *producţiunea agricolă,* articolul urméză astfel:

Cu un lucru trebue sĕ fim în curat de la inceput: că ajutor şi scăpare numai de la noi înşine putem sĕ aşteptăm. Statul în vederea lipselor marĭ şi generale, nicĭ décă ar voi, nu va puté sĕ saneze situaţiunea şi din ajutorul ce-l va puté da, de sigur nu poporul nostru va avé partea leului. Prin urmare concursul, ce-l putem aştepta din acéstă parte, în orĭ-ce cas va fi atât de neînsemnat, încât vom lucra în interesul propriu, décă nicĭ nu vom conta la el şi vom căuta *sĕ ne ajutăm de forţele nóstre proprii.*

In acéstă acţiune de ajutor propriu, ce situaţiunea dată o impune poporului nostru, rolul principal şi conducĕtor cade în sarcina băncilor românescĭ, nu numai în urma faptului, că au marĭ datorinţe *morale* faţă cu poporul, care le-a creat şi susţine, ci mai ales şi din causa mai mult *materială,* că băncile sunt angajate în acéstă crisă cu interesele lor cele mai vitale şi că aceste interese sunt identice şi solidare cu interesele clientelei lor. De aceea nicĭ nu încape îndoială, că băncile românescĭ numai în acel cas vor puté trece fără avarii grave prin valurile acestei crise, décă le va succede a scăpa cercurile largĭ ale poporului nostru de pericolele ce le ameninţă.

Credem, decĭ, că în situatiunea dată conducĕtorilor băncilor nóstre li se impune în mod imperios datorinţa de a studia în cercul lor de activitate stările create prin seceta din vară, de a cumpăni şi apreţia încă de acum urmările ce aceste stărĭ le vor puté avé în viitorul apropiat, de a căuta şi stabili mijlócele de apĕrare contra neajunsurilor ce ameninţă şi de a organisa apoi pe aceste base acţiunea de ajutor propriu atât pentru salvarea intereselor lor proprii, cât şi pentru ocrotirea clientelei lor periclitate în basele esistenţei sale

Nicĭ decât nu ne gândim la o acţiune mai mult séu mai puţin platonică în acel înţeles, ca băncile prin conducĕtorii şi agenţii lor, séu pe alte căi sĕ caute a influenţa prin sfaturĭ şi învĕţăturĭ asupra clientelei lor, îndemnându-o sĕ-şĭ ia pună economii, sĕ nu-şĭ vindă vitele, sĕ-şĭ procure alte soiurĭ de nutreţ, şi alte asemenea. Orĭ-cât de importantă ar fi o asemenea acţiune şi orĭ-cât de bune resultate s'ar puté realisa prin inaugurarea ei, credem totuşĭ că nu cade în competenţa băncilor şi că acestea nu numai că nu sunt chemate, dér nicĭ nu prea posed condiţiunile indispensabile pentru a-se validita cu succes pe acest teren mai mult pedagogic. Acest rol voim sĕ-l lăsăm cu totul în sarcina stetnicilor naturalĭ ai poporului, în sarcina şcólei şi bisericii şi în a reuniunilor economice şi culturale.

Rolul băncilor în situaţiunea de astădĭ póte fi numai căutarea şi procurarea mijlócelor materiale de carĭ va avé trebuinţă poporul nostru în lupta grea, ce îl aştéptă, şi în care luptă vedem expuse de opotrivă interesele vitale ale institutelor financiare, cât şi basele de existenţă ale clientelei lor.

Spre a puté organisa o acţiune seriósă de apĕrare pentru acéstă crâncenă luptă economică, trebue sĕ fim în curat înainte de tóte cu situaţiunea, în care ne găsim şi în care vom fi puşĭ în viitorul apropiat şi anume va trebui, sĕ ne dăm sémă de aceea că în carĭ relaţiunĭ dintre băncĭ şi clientela lor se vor manifesta urmările crisei, cu alte cuvinte, *carĭ ramurĭ de afacerĭ vor suferi schimbărĭ* în mersul lor normal, ce întindere vor puté lua aceste înrîurinţe abnormale şi ce fel de remedii se pot crea şi întrebuinţa cu folos real în mod de a preveni eventualele urmărĭ desastruóse ale conturbării organismului şi funţionării regulate a institutelor nóstre financiare.

Acésta este în realitate problema, înaintea căreia sunt puse astădĭ băncile nóstre şi totul depinde acum de la priceperea, cu care vom sci aprecia situaţiunea dată şi vom puté preveni eventualele urmărĭ desastróse, ce din acéstă situaţiune se vor desvolta.

Nu putem accentua în destul, că este o datorinţă dintre cele mai serióse ale conducĕtorilor băncilor nóstre, ca sĕ se ocupe în mod cât mai temeinic de studiarea acestei probleme şi sĕ nu aştepte ca evenimentele critice, de carĭ ne apropiem şi carĭ astădĭ nu mai pot fi depărtate, sĕ-i găséscă nepregătiţĭ, pentru-că astădĭ prin bun cumpet se vor puté preveni multe rele, carĭ ulterior, când vom fi puşĭ în faţa faptelor nealterabile, nu se vor mai puté împiedeca.

Se înţelege, că la rîndul nostru nicĭ noi nu vom negligea problema, de care vorbim, dér ne vom puté ocupa de ea numai în liniamente generale, mai mult din punct de vedere principial şi teoretic, pentru-că crisa şi urmările ei se vor manifesta în cercul de activitate aprópe a fiecărei băncĭ în alte şi diferite forme şi condiţiunĭ şi astfel şi remediile practice, ce vor fi de luat, vor trebui sĕ se acomodeze împrejurărilor şi prin urmare nu vor puté fi identice pentru totalitatea institutelor nóstre financiare.

Rĕmâne decĭ în sarcina conducĕtorilor singuraticelor băncĭ, ca cele ce le vom expune în general sĕ le adequeze şi intocméscă în mod practic situaţiunii particulare, în care se va găsi institutul lor.

In orĭ-ce cas însĕ întréga acţiune, ce o vor inaugura băncile nóstre în vederea crisei economice, va trebui sĕ se conducă în primul rênd şi necondiţionat de principiul, că institutele românescĭ din ţéră nu sunt şi *nu le este permis, sĕ fie întreprindĕrĭ de pură specu'aţiune,* şi astfel în tótă lucrarea lor au sĕ ţină cont nu numai de ceea-ce reclamă interesele lor momentane şi particulare, ci trebue sĕ aibe în vedere şi interesele marĭ şi superióre ale totalităţii clientelei lor, care nu este alta decât poporul nostru: creatorul şi susţiitorul tuturor băncilor românescĭ din ţéră.

Rĕsboiul ruso-japones.

Cronica rĕsboiului a fost fórte bogată sĕptĕmâna acésta. Riurĭ de cernélă s'au vĕrsat în gazetele din lumea întrégă pentru a-se comunica cetitorilor tot felul de sciri, posibile şi imposibile, despre *luptele de la*

---

numai décă putea sĕ asculte de el şi nu se temea, că dóră lucrul acesta s'ar putea schimba vre-odată. Otto ajunse acum vrêsta, când după legile ţĕrii, trebuia sĕ între în armată.

El era sănătos şi voinic, de altă parte tatăl nu voia sĕ se subtragă de la nicĭ o îndatorire către patrie; astfel a întrat ca voluntar într'un regiment de dragonĭ. Dér înainte de a părăsi casa părintéscă, tatăl îi descoperi planurile sale pentru viitorul lui, ca fiul sĕ scie ce-i şi cum.

Intre altele îi descoperi, că deja a ales şi hotărît o fetiţă,care sĕ-i fie noră, fiica unui negutător bogat, cu care bĕtrânul Volkmar stetea în legăturĭ de negoţ de mai mulţĭ anĭ.

Cu acesta se învoise de timp îndelungat, ca cu vreme copiiĭ sĕ se căsătoréscă împreună, parte ca vechea prietinie sĕ fie şi mai strînsă, parte ca bogăţiile lor marĭ sĕ se împreune la olaltă.

Tînĕrul ascultă în tăcere vorbele tătîne-sĕu, îşĭ luă însĕ voie a pune modesta întrebare:

„Bine tată, dér cunoscĭ d-ta pe fata mai de-aprópe, cel puţin ai vedut-o vre-o dată?

Tatăl rĕspunse cam apăsat: Eu cunosc pe tatăl, cunosc averea lui însemnată, sciu că este crescută bine şi că se pricepe şi în economia casnică... sĕ sciu mai mult nu este nicĭ o nevoie, pentru-că: îi este faţa destul de albă ori rumenă? îi sunt ochii mari orĭ micĭ? asta nu se póte lua în socotinţă, omul se obicĭnuesce cu una ca şi cu cealalta, ér dragostea împrumutată a inimilor dăinuesce mai bine atuncĭ, când facĭ treburĭ bune şi nu ai sĕ te îngrijescĭ de ale traiului! Din partea mea mĭ-am făcut datoria de părinte şi am ales pentru tine o fată, potrivită cu împrejurările tale.... tu poţĭ sĕ-i facĭ însuţĭ cunoscinţa şi sĕ câştigĭ iubirea ei. Acum întri în regimentul, care-şĭ are garnisóna într'un oraş cu ea. Profită de ocasie şi fă-te cunoscut în casa viitorului tĕu socru!

După acestea Otto părăsi casa părintéscă. Ca voluntar sdravăn fu înrolat în regimentul de cavalerie. Aicĭ a căutat ocasie sĕ între în casa viitorului socru, fără însĕ sĕ spună, că el este alesul mire al fiicei sale, pentru-că pe lângă tótă supunerea fiéscă la vrerile tatălui sĕu, totuşĭ i s'a părut, că el trebue sĕ vadă fata, care îi era menită de soţie pe tótă viéţa, fără ca sĕ scie cine-i? A spus că este o rudenie a casei Volkmar. Sub numele acesta a fost bine primit de prietinul familiei sale. Atât tatăl cât şi fata, l'au rugat adeseorĭ, sĕ le descrie familia bĕtrânului Volkmar, dér mai ales pe feciorul ei şi ce e drept arătau multă simpatie către familia Volkmar, cu tóte acestea tînĕrului nu i-a scăpat din vedere, cu deosebire, că Alceste, de câte orĭ îi vorbia despre tînĕrul Otto, devenia fórte seriósă, ba începea sĕ-l supere împrejurarea, că ea nu dorea, aprópe de loc sĕ facă cunoscinţă cu el, şi că rĕmâne chiar rece, când se descria pe sine ca pe un tînĕr bun şi vesel, care se bucură din tótă inima şi abia apucă sĕ facă cunoscinţă cu viitórea lui mirésă. Décă Alceste ar fi fost o fată, care sĕ nu-i placă, i-ar fi convenit nepăsarea ei, i-ar fi rĕsplătit cu aceeaşĭ monedă şi ar fi luat convingerea, că nu se potrivesc unul cu altul. Alceste însĕ era o fată frumósă şi bună, fată vrednică şi cu purtărĭ bune. I-se părea, că ar puté-o avé fórte dragă şi că ar putea trăi cu ea şi îl durea inima, că ea nu arăta nicĭ o voie de a cunósce pe viitorul mire, care-i sta dinainte, fără sĕ-l cunóscă.

El umblase acum mai multe lunĭ în casă. Familia îl iubea. De mirele Otto însĕ rar venea vorba. Cu împrejurările acestea tînĕrul hotărîse sĕ mérgă mai departe un pas. El spuse tatălui fetei, că-şĭ ia concediu şi merge la unchiul sĕu Volkmar şi că prietinul sĕu Otto l'a rugat sĕ-i ducă scire hotărîtă cu privire la logodnă. Alceste era de faţă, ea tăcu şi eşi din casă. Tatăl însĕ întinse tînĕrului mâna şi dise:

„Mult iubite Volkmar, noi avem multă încredere în d-ta. De aceea eu te-am ales pe d-ta de mijlocitor între noi şi tînĕrul Otto Volkmar. Este adevĕrat, cu bĕtrânul ne-am înţeles de multă vreme, ca copii noştri sĕ se căsătoréscă împreună, pentru-că nu mĕ îndoiesc de loc, fata ar fi ascultat de mine şi mĭ-ar fi împlinit voia, dér mai târdiu m'am convins, că părinţii nu pot hotărî singurĭ asupra inimei copiilor lor, ci

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Liaoyang, carĭ au durat dece dile și carĭ s'au sfîrșit de ocamdată cu evacuarea Liaoyangului de către Rușĭ și cu retragerea armatei lui Kuropatkin spre Mukden.

Luptele au fost nespus de crâncene. Ele s'au dat pe înălțimile și în valea regiunei Liaoyangului. Cele trei armate japonese unite, au atacat pe Rușĭ cu nespus fanatism, aceste s'au apărat cu multă vitejie, însă după-ce Kuropatkin văḑù, că nu póte să pună stavilă înaintărei Japonesilor și că ariergarda lui a fost cumplit decimată, și-a trecut trupele peste rîul Taiciho ca să le scape de nimicire.

Se dice, că în luptele acestea pierderile Japonesilor au fost de 25,000 ómenĭ, ale Rușilor póte și mai marĭ. Lupta și-a ajuns culmea în nóptea de Miercurĭ spre Joia trecută, când Japonesii au luat cu asalt muntele Șușan. Bombardarea Japonesilor contra posițiunilor rusescĭ, a fost teribilă. De repețite-orĭ 50—60 ghiulele de tun esplodau de odată și când, în decursul sĕrii, se deslănțui o mare furtună, fulgerele și tunetele făceau și mai grozave bubuiturile tunurilor. Japonesii pușcând necontenit, se apropiau mereu de liniile vînătorilor rușĭ și nepăsându-le de pierderĭ, se opriau la locul lor. Ei s'apropiau așa de tare de Rușĭ, încât ofițerii acestora se apĕrau cu revolverele și cu săbiile. In cele din urmă, cu pierderĭ enorme, li-a succes Japonesilor a goni pe Rușĭ din posițiunile lor și a se face stăpânĭ pe ele. Kuropatkin privia lupta din posițiunea, pe care o ocupa primul corp de armată.

Din scirile sosite în urmă reiese, că evacuarea Liaoyangului era deja în planul Rușilor. Autoritățile civile din Liaoyang încă cu săptămânĭ înainte au părăsit acest oraș, care se dice, că a căḑut în mânile Japonesilor numai după-ce Rușii îl prefăcură în ruine fumegânde.

După scirile telegrafice mai nouĕ, lui *Kuropatkin* i-a succes a-și trece grosul armatei sale dincolo, spre nord, de minele Yantai, scăpând ast-fel de primejdia, ce-l amenința. Kuroki adecă îi eșise în cale la Yantai și-i amenința retragerea. Insușĭ *Kuropatkin* a trimis o telegramă la Petersburg, în care spune, că armata ruséscă a putut să scape din pericolul de a fi împresurată.

Scirea acésta se confirmă și din *Tokio* printr'o telegramă, în care se spune, că generalul japones *Kuroki* a dat de-o resistență așa de puternică la Yantai din partea Rușilor, încât a trebuit să ia lupta cu Rușii. La Tokio se crede, că retragerea Rușilor a fost cu putință.

Din *Yantai* se telegrafiéză, că spre nord-ost a fost o luptă înverșunată. Rușii au ținut în frîu armata generalului Kuroki, așa încât restul trupelor rusescĭ de la Liaoyang au putut să se retragă spre miaḑă-nópte.

Décă scirile aceste corespund întru tóte adevĕrului, atuncĭ n'are nicĭ un temeiŭ faima rĕspândită prin ḑiarele englese, că ariergarda lui Kuropatkin ar fi fost cu totul nimicită, când voia, în nóptea de Sâmbăta trecută, să trécă peste rîul Taiciho.

La *Port-Arthur* situațiunea pare a fi neschimbată. După telegramele din urmă garnisóna ruséscă a respins tóte atacurile japonese date până la 2 Septemvrie. Blocada japonesă n'are nicĭ un efect, așa că garnisóna ruséscă póte să se provadă din belșug cu de ale mâncărei. Săptămâna trecută a întrat în port o corabie încărcată cu făină.

Intre trupele japonese din Dalny a isbucnit o bólă numită „Beriberi". 10,000 de Japonesĭ sufer de bóla acésta, care seceră numĕróse vieți.

Informațiunĭ mai nouĕ asupra rĕsboiului dăm la ultimele scirĭ.

Congresul internațional al tovărășiilor.

In ḑiua de 5 Septemvrie s'a început în Budapesta congresul internațional al tovărășiilor séu societăților. Aceste societățĭ sunt instituțiunĭ binefăcătóre pentru cetățenii de la oraș, pentru lucrătorĭ și pentru țĕranĭ, fiind-că îi feresc de camătă și de exploatare.

Ele se împart în societățĭ de credit, societățĭ de consum, societățĭ de vênḑare (pentru înlăturarea sensalilor séu misiților, carĭ bagă în buzunarul lor câștigul cel mai frumos pe socotéla producenților și a cumpărătorilor.)

La congresul acesta s'au adunat representanțĭ din vr'o 20 țĕrĭ strĕine și s'a aranjat și o esposiție. A vorbit fostul ministru *Daranyi* și contele Alexandru *Karolyi*. Acest din urmă este mare spriginitor al asociațiunilor de acest soiŭ.

Referentul Dr. Hans Müller (Elveția) a vorbit despre asociațiunile de credit și consum din Danemerca, unde numĕrul asociațiunilor este fórte mare cu deosebire în mijlocul țĕranilor. Ele prosperéză și înfloresc și și-au făcut deja fabricele lor proprii. Dr. Müller s'a jeluit, că pressa periodică, adecă ḑiarele, nu sprijinesc mișcarea acésta. Și în adevĕr așa și este.

Ḑiarul „Pester Lloyd" și „Ujság", organe guvernamentale, au publicat chiar acuma, cât timp ține încă congresul, nisce articole dușmănóse.

Care este pricina acestei dușmănii?

Acésta nĭ-o spune ḑiarul „Alkotmany", care arată, că ḑiarele fiind în mânile Evreilor, ér asociațiunile séu tovărășiile de credit și consum etc. sunt înființate pentru a scăpa pe ómenii sĕracĭ din ghiarele cămătarilor și a negețătorilor evrei, nicĭ nu se póte cineva aștepta, ca ḑiarele să sprijinéscă așa o mișcare, prin care lăcomiei acelor cămătarĭ și negustorĭ i-se pun piedecĭ.

Cu tóte acestea nu mai încape îndoială, că ideea tovărășiilor se rĕspândesce din ce în ce mai mult în tóte țĕrile și încetul cu încetul se taie crénga de sub piciórele exploatatorilor neomenoșĭ.

SCIRILE ḑILEI.

— 26 August v.

Esposiția agrară din Bucurescĭ. Duminecă afluența visitatorilor la Esposiția agrară a fost mare. Peste 2000 de persóne furnicau prin frumósele pavilióne complect aranjate. Grandiosul pavilion al ministerului domeniilor, care are de expus lucrurĭ demne de vĕḑut și admirat, nu este încă deschis visitatorilor, nefiind complect aranjat. Pavilionul administrației domeniilor Corónei, mulțumită neobositului ei administrator, d-l Ion Kalinderu, a fost cel dintâiŭ de la inaugurarea Esposiției agrare care și-a deschis porțile visitatorilor. Acest pavilion, frumos ca architectură, este plin cu variatele produse ale domeniilor Corónei, și Duminecă publicul visitator a fost atât de numĕros încât abia se putea pĕtrunde în interiorul lui.

Consistoriul și comitetul bisericei Sf. Nicolae. Sâmbătă în 3 Septemnrie st. n. s'a întrunit la Sibiiu consistoriul metropolitan. Intre altele s'a pertractat și recursul lui A. Vlaicu contra alegerii comitetului parochial și a delegațiunilor școlare din Brașov (Scheiŭ) *Recursul a fost respins și alegerea a fost întărită.* Pentru mai buna înțelegere observăm, că A. Vlaicu nu s'a mulțumit a protesta la consistorul archidiecesan contra alegerii, ci după ce acesta l'a respins a înaintat recurs cu cheltuială de 40 cor. și la consistoriul metropolitan. Așa încai a fost respins pe tótă linia și nu se póte jălui, că n'ar fi fost luat în sémă în mod egal de cei de la consistorii.

Principesa Maria întovărășită de mai multe persóne din corpul diplomatic și din elita aflătóre la Sinaia, va face în cursul acestei săptămânĭ o mare escursiune pe munțĭ, până la peștera de la Solomicióra.

Esamenul de maturitate supletor și de emendare la gimnasiul român gr. or. din Brașov se va ține în 4 (17) Septemvrie a. c. la órele 8 dim.

Despre preparandia românéscă din Gherla ni-se scrie următórele: Grație conducĕtorilor — păn' acum acéstă preparandie și-a câștigat multe și marĭ merite „patriotice". E lucru sciut, că încheiarea anului școlar trecut s'a sĕvîrșit la preparandia din Gherla cu multă solemnitate, cântându-se din partea corului preparandial cântecele patriotice maghiare: *„Isten áld meg a magyart"* și *„Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar"*. Póte astfel au voit să aducă omagii ultrașovinistului inspector școlar, care la esamen *a trântit din limba maghiară o mulțime de elevĭ preparandialĭ.* Est an încă n'a voit să rĕmână direcțiunea preparandială mai pe jos, ci și-a dat silința ca deschiderea anului școlar să fie tot atât de solemnă. Er ca să pótă vedé și orbii, că se serbéza deschiderea anului școlar într'un institut românesc, care are menirea de a cresce pe luminătorii sermanului și mult încercatului popor român, *direcțiunea preparandială în zĕlul sĕu patriotic, a lăsat să se arboreze tricolorul unguresc pe edificiu preparandial!...* De ce óre atâta slugărnicie din partea direcțiunei preparandiale din Gherla? Orĭ dór astfel voesce a câștiga grația șoviniștilor de la putere? Nu observă superiorii de la preparandia din Gherla, că prin asta mână apa pe móra șoviniștilor? Trist lucru, că un atare fapt se póte întêmpla la o preparandie românéscă!

Distincțiune. Lunĭ, în 5 Septemvrie a avut loc o frumósă serbare la direcțiunea financiară din Brașov. D-l director financiar Bela Szenti a învitat pe toțĭ funcționarii direcțiunei și pe cei de la percepție și în presența tuturor a predat d-lui Ioan *Chiffa*, prim revisor la acéstă direcție, crucea de aur cu corónă acordată de Maiestatea Sa pentru serviciul îndelungat și credincios. D-l Chiffa a fost distins cu crucea de aur cu ocasiunea trecerei sale la pensie după un *serviciu de 45 anĭ.*

O nouă societate academică română. Din Suceava (Bucovina) ni-se scrie că ḑilele trecute s'a constituit în acest oraș o nouă societate academică română sub numele *„Societatea academică ferială „Stejarul"*. Scopul societății este desvoltarea simțului național în sînul membrilor și a întregei societățĭ românescĭ din Sucéva, vechea capitală a Moldovei.

Decorațĭ. „Monitorul Oficial" român publică o serie lungă de cetățenĭ românĭ, decorațĭ cu ordinul „Coróna României" în gradul de cavaler. Intre cei decorațĭ găsim și pe d-nii Ignat Mircea licențiat în drept, proprietarul cunoscutului restaurant bucurescean „Carul cu bere", d-l S. Moisil directorul liceului din Tulcea și d-l Muntean-Murgoci, profesor în Ploiescĭ. Deasemenea a fost decorat cu coróna României și rabinul superior din Bucurescĭ Taubes.

Un monument. D-l Dr. Ilie I. Marincu din comuna Poiana-mare județul

---

ei le pot sta numai în ajutor cu sfatul și esperiența lor. Fiica mea, ca copil bun mĭ-ar fi ascultătóre, și décă așĭ cere ar lua de bărbat pe tînĕrul Volkmar, dér cum să pot eu hotărî cu asprime părintéscă asupra fericirei vieții ei, când inima copilei s'a destăinuit cu încredere tatălui ei? Alceste iubesce pe alt tînĕr, pe care și eu îl iubesc și-l simez. Eu nu mă pot împotrivi décă mă rógă să-mĭ dau învoirea cu tînĕrul acesta și să desfac legătura supărăciósă cu mirele necunoscut. Décă acum așĭ face voia fetei mele... dau de alte piedecĭ marĭ. Bĕtrânului Volkmar i-am dat parola... afacerile negoțului mieu, se razimă mai vîrtos pe legăturile cu el și așĭ avé fórte mare paguba, când s'ar retrage cu totul de către mine și prietenia de până aci ar schimba-o în dușmănie... singur nu sciu cum s'ar puté împăca lucrul mai bine, pentru-că de o parte n'așĭ vrea să fac să sângere inima copilei, de alta n'așĭ vrea să rup prietinia cu casa luĭ Volkmar. Numai un chip de scăpare vĕd eu iubitul meu Volkmar, adecă décă d-ta ai îndupleca pe amicul d-tale Otto, ca să se retragă el de la fata mea. Descopere-i din ceea-ce ți-am spus eu aicĭ, ceea-ce credĭ d-ta de bine. Grijesce numai, ca bĕtrânul să nu afle, că eu am dat prilej la despărțirea copiilor noștri și te rog să ai în vedere, că eu îți încredințez nu numai fericirea fetei, dér a casei mele întregĭ!"

Otto îl ascultà în tăcere și cu seriositate. Il durea, că trebue să-și piardă o speranță, care i-ar fi plăcut să se realiseze. Dér nu se gândi mult și dise:

„Décă tóte acestea mi le-ar mărturisi și Alceste în persónă, atuncĭ de bună sémă voiŭ găsi eu un modru, să desfac cu cruțare o legătură supĕrătóre pentru ea".

Tatăl chemà fiica, îi spuse cele descoperite tînĕrului și Alceste întări cu sfiélă tóte spusele tatălui ei.

Otto întinse atuncĭ bĕtrânului mâna și dise cu hotărîre:

„Bine, lucrul s'a hotărît... d-ta eștĭ deslegat de promisiunea făcută. Fii fericită Alceste cu alt bărbat, ér d-ta tată să nu ducĭ grija lui Otto, el va lua chestiunea asupra sa, te va stima și va tăcé... acésta vréu și-ți jur că se va întêmpla.. pentrucă eu însumĭ sunt acel Otto". Dise și ieși grăbit din odae.

Pentru Alceste lucrul s'a sfârșit după dorință. Nu tot astfel în casa părintéscă a lui Otto. Acesta promisese tatălui fetei că va lua tóte asupra sa. Sosit acasă n'a putut spune tatălui sĕu alt motiv, decât că Alceste nu-i place. Tatăl auḑind acestea, era fórte amărît și începù a-l tracta cu cea mai mare asprime, i-a dis: fiiu neascultător și nesupus. Bĕtrânul a mers până acolo încât veḑênd, că Otto nu se învoiesce de loc cu planurile lui, l'a scos din casă, i-a dat o sumă mică de banĭ, să se ducă în lume și a jurat, că décă nu va lua de nevastă pe Alceste îl și desmoștenesce!

Sĕrmanul Otto părăsi căminul părintesc cu inima sfâșiată și cu armata prințului sĕu plecà la rĕsboiŭ. Mama era aprópe să-și piardă mințile, tatăl însă rĕmase serios și neînduplecat la hotărîrea lui.

(Va urma.)

Sirolin

Cei mai excelenți profesorĭ și medicĭ îl **recomandă ca remediu** cu efect contra morburilor dă plumânĭ, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților **dup influenză.** — Sirolinul promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtéză tusa și flegmă și face se încetéz asudarea de nópte. — Din causa mirosului și gustului sĕu plăcut este luat cu plăcere și de copiĭ. In farmaciĭ să capătă în sticle de **4 cor.** Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provĕḑută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică **Basel** (Șvițera.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dolj, fiiul bătrânului Marincu, în a căruia casă a fost găzduiţi Impératul Rusiei şi Principele Carol al României, în campania de la 1877, a hotărît ca în unire cu un comitet să strîngă fondurile necesare pentru a ridica în piaţa acelei comune un monument în amintirea soldaţilor morţi în résboiul de la 1877—1878.

Cununie. Ni-se scrie: Joi în 19 August st. v. s'a serbat căsătoria religióşă a d-lui Aurel *Crişan*, cleric absolvent, cu d-omnişóra Marióra *Cenţu*, fiica harnicului preot I. Cenţu din Şirnea. Căsătoria a avut loc în biserica din Almaş-Seliişte, ér masa în casa socrului mare, preotul Alex. Crişan, participând multă inteligenţă, atât din locul natal al miresei, cât şi din loc. *N. Ch.*

Din causa ploilor, rîurile Lotrul şi Prahova au venit fórte mari. De asemenea apele Siretului şi ale Prutului au crescut considerabil, ameninţând în multe părţi să se reverse. Circulaţia plutelor pe rîul Bistriţa se face cu mari greutăţi şi pericol, din causa curentului prea mare al apei, care a crescut enorm.

Din Chimetelnicul de Câmpie ni-se scrie: In 30 August st. n. George *Homoiŭ* student absolvent al gimnasiului din Blaşiŭ, a încetat din viéţă la casa părintéscă din Chimitelnicul de Câmpie, după îndelungate suferinţe în etate de 20 ani. Inmormântarea sa a avut loc Joi în 1 Sept. n. Serviciul funebral a fost îndeplinit de preoţii: Teodor Hărşiau, preotul local, care a ţinut şi cuvêntul funebru, Vasile Vlasa, Bas. Anghel, însoţiţi de d-l Aug. Cioba, cleric abs. ca diacon. La mormênt a vorbit în numele foştilor colegi ai răposatului d-l George *Cipăian*. Fie-i ţerîna uşóră!

Logodnă. Ioan *Silaghi* cleric absolut şi Emilia *Nicolescu* fidanţaţi.

D-l *Victor C. Fizeşianu* absolvent de teologie din Arad şi ales capelan pe lângă părintele său Andreiŭ Fizeşianu paroch ort. rom. în comuna *Pesac*, comitatul Torontal, şi-a încredinţat de fiitóre soţie pe domnişóra *Aurora* fiica preotului Romul *Săcoşianu*, paroch ort. rom. în Ictar, com. Timiş. Felicitări!

Militare. Pe diua de 1 Octomvrie a fost trecut la pensie ca invalid d-l locotenent-colonel Ioan *Humiţia* de la reg. de inf. nr. 21 (domicilul Caransebeş). Cu acéstă ocasiune Maiestatea Sa a ordonat a-i-se esprima mulţumirea prea înaltă. D-l Dr. Laurentie *Nestor* advocat în Blaşiŭ, accesist în reservă la branşa de aprovisionare militară, a fost trecut în categoria „în afară de serviciu" (ausser Dienst.)

Nouă cancelarie de advocat. D-l Dr. Iacob *Parneu* ne trimite o adresă tipărită în limba românéscă în care anunţă deschiderea cancelariei sale de advocat în Bogşa montană.

Dispar sgrăbunţele, parasiţii, pistrui, pete de ficat şi ori-ce necurăţenii din obraz, întrebuinţând renumitul lapte de castraveţi veritabil englezesc şi nevătămător al lui C. Balassa, care împrumută feţei un teint alb, tineresc. Efectul sigur după 2—3 întrebuinţări. Să se observe, ca pe fie-care sticlă să fie pus numele Balassa. O sticlă 2 cor. Săpun de castraveţi 1 cor. Pudra 1 cor. 20 bani. Se capătă la farmacii. Trimeteri cu posta face farmacistul C. Balassa, Budapest Erzsébetfalva. A se feri de imitaţii.

Rugare în interesul „Asociaţiunei!"

Prin presa nóstră am făcut cunoscut publicului român, că *Asociaţiunea* pentru literatura română şi cultura poporului român va ţine adunarea sa generală anul curent la 21 şi 22 Septemvrie în Timişóra deci înainte de adunarea generală venim în interesul *Asociaţiunei* cu o rugare către publicul român.

Fie-care român sciutor de carte trebue să fie convins, ca déca noi nu vom sprijini institutele nóstre culturale, acelea de nime nu vor fi sprijinite, — fie-care român sciutor de carte trebue acum să scie, ca instituţiunile nóstre culturale nici când n'au avut aşa de mare lipsă de sprijin material şi că noi nici când n'am fost aşa de avisaţi de a ne apăra şi susţine cultura nóstră naţională ca acum, deci presupunem că fie-care român cât de puţin pătruns de iubirea neamului seu, trebue să se simtă obligat a sprijini şi materialminte instituţiunile nóstre culturale şi prin acésta a conlucra la promovarea culturei nóstre naţionale.

In acest scop ne adresăm deci către toţi Românii, femei şi bărbaţi, ca să binevoiéscă a-se înrola între sprijinitorii *Asociaţiunei* şi a-se înscrie de membri.

Membrii *Asociaţiunei* sunt: *fundatori* cari solvesc odată pentru tot-déuna 400 de cor. *pe viéţă*, cari solvesc odată pentru tot-déuna 200 de cor., *ordinari*, cari solvesc o taxă anuală de 10 cor., şi *ajutători*, cari solvesc ori-ce sumă.

Taxa de 400 şi cea de 200 cor. se póte solvi odată ori în cinci rate anuale egale, spre acest scop subscrisul comitet a pregătit documente, cari se pot cere şi prin poştă de la membrul comitetului domnul Romulus Cărăbaş, director de bancă în Timişóra, — prima rată, adecă a cincea parte a sumei subscrise împreună cu obligaţiunea subscrisă, sunt a-se trimite până la adunarea generală la adresa domnului Cărăbaş.

In înţelesul statutelor Asociaţiunei membrii pot fi şi femei, cari esercitéză tóte drepturile în mod egal cu bărbaţii, deci au şi dreptul de vot, — numărul cel disparent de mic al membrilor de sexul femeiesc ne silesce cu deosebire a-ne adresa către damele române cu rugarea, ca să se înscrie de membri la *Asociaţiune*, ca prin acésta să arătăm, că şi femeia română conlucră la promovarea culturei nóstre naţionale şi că şi noi scim a da femeiei române onórea cuvenită.

Timişóra, 1 Septemvrie 1904.

Comitetul aranjator.

O propunere bună.

In préjma adunării Reuniunei învăţătorilor români gr. or. din diecesa *Caransebeşului*, d-l învăţător Ioan *Vidu* din Lugoşiŭ, publică în „Drapelul" un articol, în care se ocupă cu atitudinea, ce trebue să o ia învăţătorii români faţă cu faimosul proiect de reformă a învăţământului primar. D-l Vidu cere, ca comitetul central al Reuniunei să pună între punctele de la ordinea dilei şi cestiunea proiectului de lege privitóre la învăţământul primar, să se delibereze asupra cestiunei şi prin Consistoriul diecesan să se céră 1) revocarea proiectului; 2) tóte corporaţiunile şi Reuniunile învăţătoresci din ţéră, fără deosebire de confesiune şi naţionalitate, să-şi dea părerea pentru o nouă organisare a învăţământului pe base pedagogice; 3) pe aceste base pedagogice să se elaboreze un nou proiect.

Étă motivele, pe cari îşi basează d-l Vidu acéstă propunere, pe care o aprobăm şi care ar trebui să fie urmată de tóte reuniunile şi corporaţiunile nóstre învăţătoresci:

„...In înţelesul proiectului din cestiune aprobat de colegii noştri maghiari, ar urma, că „esercitiile de limbă şi intuiţiune" să le facem în limba maghiară, în tocmai ca şi când limba maghiară ar fi limba maternă a elevilor noştri. Să pună mâna pe inimă ori-care coleg maghiar şi să afirme cu cinstea cuvenită unui învăţător, că se póte asta, ori ba? Dacă ar voi să răspundă cu acéstă cinste cuvenită, ar trebui să dică „ba!"; dér d-lor n'au dis şi nici nu dice măcar unul „ba!" — se vede, că intenţionat nu doresc progresul şcólei nóstre. Trist, când învăţătorul contribue la nimicirea progresului!

Acésta este o pată pe corpul colegilor noştri maghiari, de care şi noi ca colegi trebue să ne ruşinăm.

Afară de sarcina peste puterile nóstre, ce ne-o impune proiectul d-lui ministru cu consimţământul şi aprobarea colegilor noştri maghiari, mai vine asupra capului nostru partea administrativă. De aci încolo noi vom fi supraveghiaţi, începând de la notarul satului, pretorele cercual etc. până la ministru. De ministru nu dic nimic, fiind natural, ca să aibă acest drept, precum l'a avut şi până aci; dér că „notarăşul satului", „solgăbirăul", etc. câţi veniţi nechemaţi să aibă dreptul a se amesteca în cestiunile pedagogice, acésta însémnă nici mai mult nici mai puţin, decât başibozucie. Pe calea apucată vom ajunge acolo, că notarul va puté fi substituit şi prin plăeşul satului în dreptul de control pedagogic. Acésta este o stare de nesuferit, faţă de care trebue să ne ridicăm cuvêntul.

„Acela e mai bun constituţionalist, care ocârmuesce cu consimţământul tuturora", a dis un bărbat mare. Ca să fie „bun constituţionalist", aşa ar trebui să facă şi d-l ministru de culte al nostru; să-şi plece urechia şi la glasul nostru, şi să nu trécă peste noi la ordinea dilei, ca peste nisce nimeni".

O aniversare.

Bran, 24 Aug. 1904.

După cum s'a anunţat, în diua de 22 August (4 Sept.) a avut loc în Bran serbarea aniversărei a 80-a a venerabilului *Ioan cavaler de Puşcariu*, jude de curie r. în pensie, membru al Academiei Române, etc., etc.

Cu acéstă ocasiune s'a oficiat un *Te-Deum* în biserica parochială din Sohodol, locul natal al ilustrului octogenar, după care părintele G. Babeş paroch în Sohodol a ţinut o cuvêntare prin care a arătat în cuvinte pline de simţământ viéţa plină de fapte a lui Ioan cav. de Puşcariu, mulţumindu-i pentru bunurile ce le-a făcut prin judecata sa, în general Branului şi în special poporului nostru. A sfârşit cu o rugăciune înălţătóre către Domnul Dumnedeul nostru, rugând pe bunul Creator a-l ţiné pe iubilantul încă mulţi fericiţi ani.

O deputaţiune de ţerani a venit după aceea, ca să-i mulţumească iubilantului pentru binele făcut în tóte direcţiunile activităţii sale, urându-i viéţă îndelungată.

S'a observat marea emoţiune ce stăpânea întréga poporime în decursul atât al Te-Deumului, cât şi a cuvêntării părintelui Babeş.

După Te-Deum întréga asistenţă, care era fórte numerósă a plecat spre locul banchetului, ce a fost fórte animat şi plin de viéţă.

Seria toasturilor a deschis'o Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puşcariŭ. vicar archiepiscopesc, care mulţămind din partea tuturor membrilor familiei iubitului lor frate, tată şi unchiŭ pentru numele cel lăudat ce le-a dat, şi pentru frumósele pilde date familiei întregi, îi uréză mulţi fericiţi ani.

După aceea tinérul student universitar Ionel de Puşcariu, nepot al jubilantului, cetesce câteva strofe pline de simţământ şi avênt.

Se ridică pe urmă domnul profesor Ioan Clinciu, care arătând însemnătatea familiilor la Romani, dând de esemplu pe Juli, Grachi, etc., face o frumósă comparaţiune între familiile Puşcariu şi între familiile romane, pe cari dênsul le numesce „punctul de plecare al mărirei unui popor", şi ridică paharul în sănătatea capului familiei Puşcarilor, pe care l'ar dori să vadă sărbătorind cu aceeaşi ardóre centenarul.

Plin de emoţiune se ridică iubilantul, care se află încă în deplină putere şi sănătate, mulţămind întregei familii şi óspeţilor pentru iubirea ce-a arătat'o către dênsul, şi declară, că déca a muncit trăind, n'a fost numai pentru familie, pe care a căutat a-o ţiné în bună armonie, dér şi pentru poporul român, pe care îl socotesce ca adevărata familie a sa şi a oricărui bun Român.

După aceea s'au cetit telegramele de felicitare venite din tóte părţile şi cari au fost fórte numeróse.

In urmă s'a continuat banchetul până târdiu, în veselia cea mai mare.

„Asociaţiunea" în Sătmar-Ugocea.

Sătmar-Amaţi, 27 August.

„Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român" din comitatele Sătmariu şi Ugocia şi-a ţinut adunarea anuală la 7 August st. n. a. c. în frumósa comună românéscă *Pomi*.

Acéstă comună aprópe de Baia mare, la pólele munţilor ce conţin aur, a fost un loc de înfrăţire şi întîlnire a multor Români, aici am sărbătorit sărbătórea culturei românesci. Aici şi-a esprimat poporul cel mai vechiŭ de pe aceste plaiuri sentimentele faţă de prosperarea culturei naţionale, aici a fost în acest an sărbătórea sărbătorilor pentru noi Românii din aceste părţi espuse.

Duminecă în 7 Aug. n. diminéţa la 7 césuri sosiră cu trăsura de la Seini d-l preşedinte Georgiu Şuta, secretarul Dr. Vasiliu Lucaciu, Alexe Pop, N. Barbul proprietar in Mociră etc.

Pe strada, ce conduce la podul umblător de peste Someş, astepta mulţimea Românilor sosiţi din tóte părţile comitatelor.

Intre şcóla gr. cat. română şi cancelaria notarială dintre mulţimea Românilor adunaţi sub conducerea preotului local Aurel Pelle şi Ioan Budó, preot în Valasut, ese bravul ţeran român G. Barbul şi rostesce o vorbire de primire pătrundătóre către comitetul ce sosise, la care îi răspunde d-l Şuta surprins de cele audite. De aici comitetul este condus la casa parochială însoţit de mulţimea care pătrundea printre trupele de gendarmi înarmaţi pentru pază ca nu cumva vedi Dómne să fie „răscólă."

Séra de cunoscinţă nu a fost, câţi-va óspeţi sosiţi cu trenul târdiu nóptea aŭ fost primiţi de preot şi învăţătorul local parte la dêuşii, parte încuartiraţi la fruntaşii satului de pe strada principală.

D-l Petru Tămăian, prof. de prep. în Oradea, care-şi petrece chiar timpul de concediu în comuna sa natală, Valasut de timpuriu diminéţa sosind în Pomi a început sf. liturgie la care s'a alăturat directorul d-sp. G. Şuta, I. Bran şi alţii, ér ca diacon a servit tînărul Coriolan Manu, teolog de anul III în Sătmariu. Răspunsurile le-a dat corul din Ardusad sub conducerea învăţătorului I. Anderco, ér în strană a ajutat Petru V. Şireagu, învăţ. în Amaţi şi Paul Goron, învăţ. în Borhid.

La sfânta liturgie a fost de faţă o mulţime mare de români: ţerani, domni, dómne, tineri, domnişóre etc., aşa încât nu aveau loc.

N'a lipsit din sf. biserică nici supraveghietorii, prim-pretorele Ilosvay Gusztav cu întréga lui cétă.

Predicator a fost preotul Alexe Pop din Săsari, ale cărui cuvinte péná mea nu le póte descrie! Insufleţitórea lui predică mai mult naţională-luméscă decât dogmatică a deşteptat o generală însufleţire.

După finirea sf. liturgii prin signaiul clopotului s'a vestit începerea şedinţei prime.

La 10 césuri din di tot în sf. biserică s'a deschis prima şedinţă a adunărei prin preşedintele G. Şuta, care a rostit un discurs frumos. Lăsăm se urmeze în următórele acest discurs:

După o introducere, în care arată scopul pentru care se ţine în comuna acésta adunarea despărţământului Sătmar-Ugocea al „Asociaţiunei", d-l Şuta vorbesce cu multă eloquenţă despre muncă şi iscusinţă. Étă acéstă parte a discursului d-sale:

....Fie-care om are de o potrivă drept la bunurile lumei, natura încă ne dă tot ce ne trebue şi omul n'are decât să-şi întindă mâna şi să ia.

Dér acéstă întindere de mână e obositóre şi se întîmplă prin muncă şi iscusinţă. Că de când se învîrte pământul bătrân pe lângă osia sa nimănui încă nu i-s'a întîmplat să-i sbóre porumbul fript în gură. Intâiŭ trebue puşcat, apoi fript şi numai după aceea mâncat. Numai prin muncă şi iscusinţă ne putem câştiga faricire şi îndestulire. Prin tînguiri şi plângeri nu putem sili fericirea şi îndestulirea să între în casele nóstre, căci acestea numai acolo îşi iau locuinţă unde află mâni muncitóre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Munca e o lege dată de Dumnedeu, părintele omenimei, care cu sése mii de ani înainte a dis: că în sudórea feței tale vei câștiga pânea. Munca dară e pedépsă, pedépsă însă care duce la glorie, mărire. Munca nu numai că înalță și ridică popórele, ci ne scapă de trei rele: de urît, de fapte rele și de sărăcie, căci urîtul a făcut mai mulți cărțași decât lăcomia după bani, mai mulți bețivi decât setea după beuturi, mai mulți sinucigași decât desnădăjduirea.

Dér iubit popor, sub muncă nu înțelegem numai punerea în mișcare a bratelor și a umerilor, căci Dumnedeu pe vîrful trupului a aședat capul, în cap mintea, care trebue să cârmuiéscă mânile și piciórele. Cel-ce întrébă tot-déuna mintea și cere sfaturile ei, e om cu viitor sigur. Să câștige óre cineva ori cât de mult, dér décă gândesce numai la diua de astădi, e totdéuna calic și sărac. Și cum sunt ómenii singuratici așa sunt și popórele. Poporul sărăcit devine proletar, ér ca atare se împrăscie în tóte parțile ca făina orbului, încât nu-i pasă de legăturile comune și sociale, apoi nici nu póte ține biserici, nici scóle și așa nu păstréză iubire de neam și patrie. Să luăm de pildă unele sate din Rusia, unde toți locuitorii îs cerșitori, ér în Spania pe țărmurii riului Guadalquivir erau 10 000 sate înfloritóre, astădi sunt numai 800 și și aceia toți cerșitori. Pentru ce? pentru-că locuitorii lor nu cunosceau munca și se fereau de ea. Se scie omenimea, că în teatrul vieței numai lui Dumnedeu și îngerilor lui li-s'a reservat loc de a privi la munca altora. Precum într'o coșniță de albine, fie-care-și are ocupația sa hotărîtă, ca să-și împlinéscă locul său, așa e chemarea fie-cărui om și Român din fie-care stare, ca prin muncă și iscusință să-și forteze și-și loc de onóre în concertul popórelor civilisate, căci poporul sărac nu e băgat în sémă de nimenea.

Noi Românii avem un obiceiu frumos, că fie-care creștin când plécă către casă de la „Inviere" își aprinde lumina sa din lumina preotului, și așa se reîntórce la casa, la familia sa. Iubit popor român! Povețele și învățăturile audite adi să vă fie lumină de Pasci, care să îndrepte și povățuiéscă pașii voștri peste întréga viață și ca focul dragostei de neam, iubirei de limbă nici când să nu se stingă din familiile vóstre. Cu aceste declar adunarea despărțământului Sătmar-Ugocea de deschisă.

După acésta se cetesce protocolul adunării din anul trecut, se aleg comisiunile, cari pregătesc lucrările de lipsă, să anunță membrii noi. Espirând timpul de la alegere președintele își dă dimisia și cu dânsul întreg comitetul.

Adunându-se din nou în biserică după vorbirea preș. G. Șuta, care vorbesce așa de pătrundător încât mulțimea vărsă lacrămi, se face alegerea comitetului. Ne primindu-se demisiunea fostului comitet, el fù ales cu puține modificări. S'au ținut apoi discursuri din partea d-lor Cor. Ardelean, archidiacon în Cărei, Const. Lucaciu, Achim și alții mulți. Să desbat multe lucruri frumóse si de folos, éră G. Barbul, proprietar în Mociră cetesce disertațiunea sa frumósă. Un învățător de asemenea înaintéză o disertațiune „Luxul și portul național". Timpul fiind înaintat disertația se va ceti la proxima adunare generală a despărțământului.

După acestea la órele 2 p. m. se închide ședința, érăși prin o vorbire frumósă a președintelui, care mulțămesce la toți cei de față.

Apoi a urmat teatru țărănesc, concert cu adulții din Ardusat sub conducerea învățătorului I. Anderco, ér séra petrecere cu joc.

P. V. Ș.

Din Bucium-șasa.

— August 1904.

Bunul efect al representațiunei teatrale ce s'a dat la noi în diua de S. Petru și despre al cărei succes ați fost publicat și un raport, s'a arătat mai curînd de cum se credea.

Insuflețita tinerime, căreia la prima representațiune nu i-s'au putut distribui roluri, ori nu de cele mai de sémă, gelósă de succesul celorlalți, a insistat cu focul însufletirei sale juvenile, ca să i-se dea și ei ocasiune de a-și manifesta dragostea de cultură românéscă și desteritatea de a interpreta — viu, călduros, cu pricepere și entusiasm — roluri în piese teatrale.

Și colegii și-au dat îndată mâna cu dragoste, punând la cale o nouă representațiune pe séra prinderii postului S. Marie ca tinerii de la studii să nu fie lipsiți de plăcerea manifestată de a juca teatru, contribuind împreună cu prietenii mai vechi și mai deprinși la promovarea culturii neamului nostru.

Lucrul conceput cu însuflețire numai așa s'a putut și termina spre mulțumirea deplină atât a diletanților, cât și a publicului asistent, care de data acésta a fost și mai numéros — ca înainte — și mai distins, căci printre cei de față se puteau vedea și d-nii: Dr. Ștefan C. Pop cu soția din Arad, Dr. Zosim Chirtop cu domnișóra Domnica din Câmpeni, Dr. Liviu Micșa din Deșiu, Dr. George David din Abrud, stud. octavani Ionescu și Roibănescu din Turnu-Severin — în întórcere de la Putna — mai mulți tineri din Câmpeni ș. a.

Premițând acestea trec la însași producțiunea teatrală. S'au predat piesele: „Năpasta", dramă în două acte de Caragiale și „Vacanții", comedie într'un act de M. Baiulescu.

Că alegerea — de astă-dată — și a unei drame — ca început — n'a fost un lucru de tot cutezat, s'a dovedit în decursul predării ei. Speranțele puse în persónele angajate la piesă acésta nu ne-au înșelat. Laudă și recunoscință lor!

Distribuirea rolurilor principale între d-l Nic. David, contabil de bancă (Dragomir) și d-șóra Regina Macaveiu (Anca) a fost ceva nu se póte mai nimerit. Sentimentul și mimica, cu cari dânșii și le-au interpretat, au stors adevărată admirațiune și mai ales a d-șórei Regina, care acum s'a întrecut pe sine însași dovedindu-ne din nou, că are cele mai mult promițătóre aptitudini de scenă.

Nu mai puțin bine s'au susținut și d-nii: B. Macaveiu în rolul învățătorului George, fericit, că Anca a consimțit la amorul lor și Sim. David, (funcționar de bancă) în al ocnașului Ion, deși portul murdar de ocnaș al cestui din urmă și faptul, că a fost recunoscut ca — mult apreciat interpret de roluri comice — au stîrnit în unii din asistenți și puțin rîs...

După „Năpasta" s'a predat piesa veselă „Vacanții", cu același succes, care a produs entusiasm general și aplause furtunóse înte asistenți.

Sub impresia plăcută a succesului sérii s'a încins jocul mare și vesel, care s'a lungit până la zori.

Drept încheiare nu pot să nu mai fac unele constatări. Comuna Bucium-Șasa pe dreptul póte fi mândră de ceea-ce are. Ea prin desele și bine-reușitele representațiuni teatrale, producte ale iubitei sale tinerimi, ajutată și de împrejurime și-a asigurat deja un loc de onóre în mișcarea teatrală de la noi. Dovadă și anuarul de pe urmă al „Societății pentru crearea unui fond de teatru românesc".

De present aflu, că tineretul din parochia gr. cat. Bucium-Șasa, organiséză și un cor bisericesc și lumesc sub conducerea talentatului compositor Nicodim *Ganea* absolvent al preparand din Blași, care nu de mult a concertat cu succes splendid și în comuna Roșia montană cu corul de acolo, instruat de d-sa. Cine îl cunósce pe acest tinér talentat, cu mai multe composiții proprii, numai lăuda póte pe Blășenii, cari — se dice — vréu să-l trimită la conservatorul de musică din Bucureści, nelăsând să se prăpădéscă un talent mult promițător descoperit întîmplător abia cu câți-va ani în urmă în comuna Bistra, leagănul lui Petru Pavel Aron, deschidătorul scólelor din Blași, a căror aniversare de 150 ani se aproprie spre bucuria unui neam întreg.

Binevoitorul.

Producțiunea universală de cereale.

Ministerul de agricultură și comerț austro-ungar a publicat un raport lung și detaliat asupra cantității de grâu, sécară, orz, ovăs si porumb, ce s'a produs anul curent atât în țările de esport, cât și cele de import de cereale.

Estragem din acésta lucrare fórte interesantă, următórele date statistice, ce vor înlesni cetitorului nostru să vadă, dintr'o ochire, situațiunea fie-cărui stat.

Țări de import de cereale sunt Anglia, Francia, Germania, Austria, Italia, Spania, Portugalia, Belgia, Holanda, Danemarca, Suedia și Norvegia.

Totalul recoltei acestor țări se evaluéză la 233 de milióne de hectolitri de grâu, sécară 148, orz 98 jum., ovés 186 jum. și porumb 41.

Țări de esport de cereale sunt Rusia, Ungaria, România, Bulgaria și Rumelia Orientală, Serbia, Turcia, Persia, Japonia, Indiile orientale; coloniile africane, Algeria, Tunisia Tripolitană, America de nord, Canada, republicele: Argentina, Chili și Uruguay, Australia.

Totalul recoltei acestor țări se evaluéză, pentru grâu 633, sécară 244, orz 192, ovăs 301 și porumb 764 milióne de hectolitri.

Să vedem, care e trebuința fie-cărui stat de import?

Angliei îi mai trebuesce 60 mil. de hect. grâu, jum. mil. de hect. sécară, orz 13 jum., ovés 11 jum., porumb 25 jum. m. d. h.

Franța are nevoie pentru îndestularea ei completă de 4 jum. mil. de hect. grâu, orz 2 jum., ovés 1 jum., porumb 2 jum.

Germania de 21 mil. de hect. grâu, sécară 8 jum., orz 14, ovăs 4 jum., porumb 9 jum.

Italia de 11 și un sfert mil. de hect. grâu, 3 jum. porumb.

Belgia de 11 și jum. mil. hect. grâu, orz 1 jum., porumb 2 jum.

Austria de 17 mil. hect. grâu, sécară 3 jum., orz 3 jum., ovés 4 jum. și porumb 8 mil. de hect.

Recolta européná a perdut anul acesta 5 la sută față cu producțiunea din anul trecut, ceea-ce face o pierdere de 144,64 milióne de hectolitri.

Din tabloul statistic al guvernului austro-ungar resultă, că *România* ar fi produs grâu 11 jum., sécară 2 jum., orz 2 jum., porumb 7 milióne de hectolitri, adecă în total 27 jum. milióne de hect. cereale.

Bulgaria și Rumelia ar fi produs grâu 11 jum., sécară 3 jum., orz 2 jum., porumb 2 jum., în total 20 milióne de hectolitri de cereale.

Serbia 2 jum. grâu și 2 jum. porumb, adecă în total 5 milióne de hectolitrii.

Turcia grâu 15, orz 7 jum., ovăs 4 și porumb 10, adecă în total 37 jum. de milióne de hectolitrii.

Ungaria grâu 40, sécară 12, orz 11, ovés 9 jum., porumb 17, ceea-ce face în total 89 jum. de milióne de hectolitri.

Bibliografie.

A apărut revista **„Luceafărul"** Nr. 14—16 cu următorul sumar: Yocohama—Tochio, Otilia de Cozmuța; Poveste (poesie), Z. Bârsan; Japonia (informațiuni asupra țării și poporului), T. O. Codru; Din poeții Japonesi (poesie), Othmar; O romăncă în Japonia, T. Incognit, Anton Cehov; Despre arta japonesilor, Otilia de Cozmuța; George Dima, Dr. S. P.; Hora cânilor (poesie de A. Petőfi), O. Goga; Presa Japonesă, M. Aegea; Tragedia omului (Madách) tabloul VII., Octavian Goga; Foi răzlețe (schiță), Dr. S. P.; Cronică și notițe.—Cărți și reviste.—Ilustrații. Ecouri.

In fruntea numărului publică d-l Oct. C. Tăslăuan un concurs pentru *un premiu de 100 cor.* pentru cea mai bună povestire din viața poporului nostru. Cele mai bune dintre povestirile întrate se vor publica până la 15 Decemvrie v. în „Luceafărul", când cetitorii revistei vor spune prin votare în scris, care le-a plăcut mai mult. Resultatul acestui „plebiscit literar" se va publica în numărul de la 1 Ianuarie 1905.

ULTIME SCIRI.

Mukden, 7 Septemvrie. *Armata ruséscă dimpreună cu tunurile și bagajele, a sosit la Mukden.* Ariergardei rusesci i-a succes a reține pe Japonesii, cari o urmăreau și trupele rusesci au manevrat așa de bine, încât, cu tóte încordările, Japonesii n'au putut să oprésca retragerea. Ariergarda ruséscă a început o luptă de artilerie cu trupele japonese cari urmăreau pe Ruși.

Petersburg, 7 Septemvrie. Din Liaoyang se anuntă, că spre nord de acel oraș *armata ruséscă și-a făcut drum cu baioneta* trecând prin rêndurile japonese. Cu ocasiunea acésta au căduț 5000 de Ruși. Pierderile totale de la Liaoyang se evaluéză la mai mult de 30,000. Regimentele „Vibory" și „Orlow" au fost aprópe total nimicite. Rușii își vor muta cartierul principal în Charbin.

Londra, 7 Septemvrie. Rusia face mobilisări în massă. Ea a trimis până acuma 350,000 pe câmpul de résboiu, din cari vreo 80,000 n'au sosit încă. Inainte de Oct. vor sosi corpurile 1. 8 și 13, cu totul cam 92,000 ómeni; până la finele lui Septemvrie, Kuropatkin va primi 1108 tunuri.

Mukden, 8 Sept. O parte a trupelor rusesci, cari se retrag dealungul căii ferate spre Mukden, este în pericul de a fi tăiată de către armata principală. Grosul armatei rusesci evacuéză Mukdenul și merge spre sud. La 20 verste dela Mukden se audé bubuitul tunurilor.

Academia Română

Regulele ortografice

1904*)

Intâia misiune specială, ce s'a pus Academiei Române la înființarea ei, în 1866, a fost: „de a determina ortografia limbii române."

Din acésta causă în cei dintâi trei ani ai activității ei, 1867—1869, cele mai îndelungate și adese-ori fórte aprinse discuțiuni s'au făcut asupra ortografiei. Aceste discuțiuni au ajuns la sistemul de scriere votat la 13 Septemvrie 1869.

După ajungerea celor doi latinisatori hotărîți, Laurian și Massim, la conducerea tinerei instituțiuni, ortografia academică a fost și ea tot mai mult latinisată, ca și limba, până a ajuns la punctul culminant în cunoscutul *„Dictionariu"* dela 1871—1876. Lumea literară, scriitorii și publicul, nu au urmat calea arătată în acésta direcțiune.

Academia Română, reconstituită și înălțată, prin legea de la 1879, la situațiunea de Institut Național, a reluat, în anii 1880 și 1881, discuțiunile ortografice, a părăsit ortografia etimologică latinisatóre și a stabilit un nou fel de ortografie mult mai ușóră. În locul etimologismului latinisator s'au pus regule de scriere restrînse în marginile *etimologismului* român. Astfel s'a făcut un mare pas spre unificarea scrierii în tóte țările românesci.

La 1895 s'au discutat din nou și s'au schimbat unele puncte din ortografia primită la 1880—1881, dér principiul a rămas acelaș.

Publicul, scriitorii și învățătorii de tóte gradele, în marea lor majoritate, nu au fost pe deplin mulțămiți nici cu acest fel de scriere, și întrebuințau unii și cereau alții o scriere mai simplă, mai ușóră, întemeiată pe principiul fonetic.

În 1904, Academia dând ascultare acestor dorințe, a făcut un nou și mare pas în desvoltarea scrierii literare a limbii românesci: a părăsit cu totul principiul

*) Broșură apărută, Bucureści, 1904.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

etimologiei și a primit *scrierea* în general întrebuințată în Regat, ***întemeiată pe principiul fonetic: de a scrie sunetele vorbirii prin litere adaptate fiecăruia,*** fără a se ține sémă, décă sunetul care se scrie, derivă dintr'altul schimbat din cause fonetice.

În paginele următóre se arată mai întâiŭ regulele stabilite astfel pentru scrierea românéscă, apoi se dă un dicționar ortografic, în care s'au adunat mai ales cuvinte asupra scrieriĭ cărora ar puteà fi îndoeală.

Bucuresci, 11 Iunie 1904.

I. — In scrierea limbii românescĭ se întrebuințéză următórele 27 de litere:

Pentru *Vocale* 8: **a, e, i, o, u, ă, â,** și **î.**

Numai în nume proprii străine se întrebuițéză și *y, ö, ü* etc.: Stanle*y*, R*ö*merbad, W*ü*rzburg.

Pentru *Consonante* 19: **b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v. x, z.**

Numai în nume proprii și în cuvinte străine se întrebuințéză literile și grupurile:

K, qu, ph, th, w: *K*ant, *k*alium, *Qu*intlilian, A*qu*itania, *Ph*ilippsburg, *Th*ionville, *Th*urgau, *W*agner, *W*hite, *W*iesbaden.

Nu se scrie: Mihala*k*e, Sa*k*e, Ta*k*e, e*qu*ație, ci Mihala*ch*e, Sa*ch*e, Ta*ch*e, ec*v*ație séu ec*u*ație.

Se scrie însĕ: *k*ilogram, *k*ilometru.

Numele proprii de familie române își pot păstra ortografia lor: *K*ogălniceanu, *K*re*tz*ulescu, *K*alinderu, *Qu*intescu.

II. — In regulă generală fiecare literă representă în scriere un anumit sunet al vorbirii și fiecare sunet al vorbirii se scrie printr'una și aceeaș literă.

In practică sunt însĕ câteva abateri de la acest principiu general al scrierii:

a) literele *â* și *î* însemnéză amândouă acelaș sunet,

b) literele *c* și *g* representă amândouă câte douĕ sunete deosebite,

c) litera *x* representă o grupă de două sunete.

III. — Literele enumerate mai sus representă sunetele cuvintelor, precum urmează:

Vocale.

a: *a*ț*a*, *a*m*a*r, *a*r*à*, m*a*re, ț*a*ră, bun*a*, ști*à*, adun*à*, vede*à*, auzi*à*.

e: c*e*r*e*, m*e*rg*e*, c*e*t*e*șt*e*, v*e*d*e*, v*e*rd*e*, ș*a*d*e*.

= Diftongul **ea** se scrie *ea* (nu *é*): c*ea*ră, c*ea*pă. să d*ea*, să cr*ea*ză, n*ea*gră, dr*ea*ptă.

= Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului verbelor în *-e* și *-ea* (a bate, a vede*à*) se scrie cu *-eà* la sing. și cu *-eau* la plur.: el vede*à*, ei tăc*eau*, el băt*eà*, ei merg*eau*.

i: *i*n*i*mă, p*i*t*i*c, negr*i*, afl*i*, dorm*ì*, turt*ì*.

= Se scrie *i* (nu *ĭ*) și când se pronunță semison (*i* consoană), aflându-se înainte séu după vocală și formând diftong cu dênsa; asemenea și la sfîrșitul cuvintelor după vocală séu după consonantă:

*i*ară, *i*arnă, *i*arbă, ro*i*b, șo*i*m, *i*ertare, do*i*nă, a*i*bă, u*i*tare, u*i*mire, p*i*ept, f*i*er; *i*-am luat

no*i*, bo*i*, do*i*, ce*i*;

bun*i*, nor*i*, merg*i*, fraț*i*, drepț*i*, fi*i*, fii*i*, copii*i*, vezi-*i*, bate-*i*.

= Spre deosebire, acolo unde **i** final este întreg și întonat, se însemnéză cu accentul grav (**`**): a auz*ì*, a lov*ì*, a dorm*ì* (vedi mai jos No. V.)

= Terminațiunea persónei a 3-a a imperfectului verbelor terminate la infinitiv în *-ì* și *-î* (a săr*ì*, a cobor*î*) se scrie cu *-ià* la sing. și cu *iau* la plur.: el săr*ià*, ei dorm*iau*.

o: *o*m, *o*rb, *O*prea, p*o*p*o*r, n*o*r*o*c, s*o*c, s*o*mn, s*o*r*o*, *o* casă, spune-*o*, am dat-*o*.

= Diftongul **oa** se scrie *oa* (nu *ó*): p*oa*mă, m*oa*ră, d*oa*rme, m*oa*rte, *oa*meni, t*oa*că, t*oa*rce, cun*oa*ște.

u: *u*n*u*, *u*ra, *u*nsă, *u*șă, n*u*me, b*u*n, s*u*nà, negr*u*, umpl*u*, umpl*ù*, tăc*ù*, făc*ù*.

= Se scrie *u* (nu *ŭ*) și când se află înainte sau după altă vocală pronunțat semison și făcând diftong cu ea:

o*u*, no*u*, bo*u*, sa*u*, fi*u*, tei*u*, altoi*u*, zăvoi*u*, vioi*u*; nuea*u*a, no*u*ă.

ă: s*ă*r*ă*cie, m*ă*runt, b*ă*tut, bun*ă*tate, învăț, adev*ă*r, t*ă*u, s*ă*u, sup*ă*rare, m*ă* sup*ă*r, v*ă*d, împ*ă*rat, r*ă*mas.

â—î: se scrie în două feluri:

a) Se scrie cu **â** în corpul cuvintelor: s*â*nge, pl*â*nge, c*â*ntă, c*â*t, at*â*t, v*â*nt, v*â*nz, v*â*nzare, hat*â*r, morm*â*nt, cuv*â*nt, c*â*nd, r*â*nd, sf*â*nt, — toate formele verbale terminate cu *-ând*: cânt*â*nd, văz*â*nd, făc*â*nd, ur*â*nd (de la ur*a*re).

b) Se scrie cu **î** la începutul cuvintelor: *î*n, *î*nainte, *î*ncă, *î*nger, *î*ncurc, *î*ncerc, *î*ndoit, *î*nnot, *î*l, *î*mi, *î*ți, *î*și, *î*i.

Se scrie asemenea cu *î*:

1. In cuvintele compuse precum sunt: ne*î*ndurare, ne*î*mpăcat, pre*î*ntimpinat.

2. In terminările flexionare ale verbelor terminate în *-rî*: a ur*î*, cobor*î*, hotăr*î*, târ*î*, ur*î*m, cobor*î*m, hotăr*î*m, târ*î*m, ur*î*t, cobor*î*t, hotăr*î*t, târ*î*t, ur*î*nd, cobor*î*nd, hotăr*î*nd, târ*î*nd.

Consonante.

b: *b*un, *b*râu, so*b*ă, *b*o*b*.

d: *d*au, adă, șe*d*.

f: *f*ag, *f*oc, *f*igură, *f*iloso*f*ie, *f*izică, tipogra*f*ie, *F*ilip.

= Nu se scrie *ph* în loc de *f* decât în numele proprii străine (vedĭ I).

h: *h*am, *h*oț, patriar*h*, *h*artă, ar*h*ivă, ar*h*iereu, *h*imeră, ar*h*itect.

j: *j*af, *j*oc, Bla*j*, vite*j*i (pl. de la viteaz), vite*j*ie.

l: *l*emn, *l*oc, ha*l*at, dea*l*.

m: *m*are, *m*ăr, a*m*ar.

n: *n*imic, *n*oroc, pru*n*e, *n*u*n*.

p: *p*ace, *p*ărinte, a*p*ă, do*p*, *p*lo*p*.

r: *r*ac, sa*r*e, amă*r*ît, *r*a*r*.

s: *s*ac, ca*s*ă, pove*s*te, folo*s*.

ș: *ș*arpe, *ș*edere, ve*ș*ti, pe*ș*ti, cre*ș*ti, cre*ș*te, domne*ș*ti, împărăte*ș*te, Pite*ș*ti, Bucure*ș*ti, Negoe*ș*ti, *ș*tiu, *ș*tiință, *ș*tergar, miri*ș*te, bu*ș*tean, chipe*ș*.

= Nu se scrie *s* în loc de *ș* în grupul *șt*; deci nu: *-sci -sce* pentru *-ști -ște.*

t: *t*are, *t*elegraf, *T*oma, ui*t*a*t*, *t*o*t*; asemenea: *t*eolog, *T*eodor, nu *th*eolog, *Th*eodor.

= Nu se scrie *c* în loc de *t* în grupul *șt*; deci nu: *-sce, -sci* în loc de *-ște, -ști.*

ț: *ț*ară, *ț*epi, *ț*inut, a*ț*ă, fra*ț*i, mo*ț*, pia*ț*ă, finan*ț*e.

v: *v*as, *v*enin, *v*iță, *v*oie, jila*v*.

z: *z*or, *z*eu, *z*ină, bote*z*at, bi*z*antin, lucrea*z*ă, îndră*z*neț, *z*iua, ve*z*i, ver*z*i, cal*z*i, a muce*z*ì, înver*z*it, încăl*z*ind, ra*z*ă, va*z*ă, ro*z*ă, na*z*al, poe*z*ie, engle*z*ă, france*z*ă. fi*z*ică, ipote*z*ă, vi*z*ită, po*z*iție, văzând, șe*z*ând, abu*z*.

c, g: însemnează fie-care câte două sunete deosebite după poziție și anume:

1. la sfârșitul cuvintelor sau înainte de consonante sau de vocale *a, o, u, ă, â* însemnează sunetele aspre *k, g*:

a*c*, sa*c*, se*c*, *c*u*c*, *c*lacă, *c*lopot, *c*res*c*, *c*rud, — *c*a, *c*ap, *c*o*c*oș, *c*âine, ză*c*ând, bu*c*ată, bu*c*urie;

ba*g*, ne*g*, sto*g*, fa*g*. *g*las, *g*ros, *g*rădină, *g*ard, *g*ol, *g*ură, *g*ăsit, *g*ând.

2. înainte de *e, i* însemnează sunetele ч (č), џ (ğ): *c*e, *c*etate, *c*eafă, în*c*epe, *c*er*c*ei, fa*c*em, *c*ine, *c*ireșe, nu*c*i, mi*c*i, *c*er*c*i;

*g*er, *g*eme, cur*g*e, *g*inere, pecin*g*ine, dre*g*i, *g*in*g*ii, mer*g*i.

3. când *c* și *g* înainte de *e* și *i* își păstrează valoarea aspră, se însemnează cu *ch, gh*:

*ch*em, *ch*iag, *ch*iar, *ch*ică, *ch*ingă;

*gh*em, *Gh*er*gh*ef, *Gh*or*gh*e, *gh*iață, ne*gh*ină, ne*gh*iob.

x: însemnează grupul de consonante *cs*: *x*ilograf, le*x*icon, *X*er*x*e, *X*antip, Ro*x*olani, lu*x*ație, rela*x*are, Ale*x*andru, he*x*ametru.

IV. — **Duplicarea consonantelor** se admite numai în următoarele casuri:

1. când provine din alipirea a două cuvinte românesci, din cari întâiul se termină și al doilea se începe cu aceeaș consonantă sau de acelaș fel; aceasta se întîmplă la cuvintele compuse din prepozițiunea *în* și un cuvânt începător cu *n* sau *m*: î*nn*otare, î*nn*odare, î*nn*oire, î*nn*ăscut; î*mm*ormântare, î*mm*ărmurit, î*mm*ulțire, — se poate însĕ scrie și î*nm*ulțire, î*nm*ormântare.

2. pentru deosebire se admite duplicarea lui *s* în următoarele cuvinte:

ma*ss*a de materie (la masse) ma*ss*iv, — dar ma*s*a de scris,

ca*ss*a de bani, ca*ss*ier, — dar ca*s*a de locuit, ra*ss*a de animale și ra*ss*a călugărească — dar barba ra*s*ă.

V. — **Accentuarea.** — Se însemnează cu accent grav (**`**) vocala, care sfârșesce un cuvânt, décă este accentuată și nu are alt semn: făc*ù*, băt*ù*, șez*ù*; dorm*ì*, auz*ì*; cânt*à*, lăud*à*, vede*à*, șede*à*, merge*à*, dormi*à*, sări*à*;

dar: a hotăr*î*, lucr*ă*, lăud*à*, lăud*ă*.

VI. — **Apostroful (')** se întrebuințează spre a se arăta elisiunea unei vocale: n'am (*nu* am), s'au (se au), v'aduc (v*ă* aduc), v'am dat, v'ațĭ arătat, s'au dus.

= Prin urmare nu se va scrie:

cel-ă'lalt, cei-l'alți, ci: *celălalt, cealaltă, ceilalți* sau *ceialalți, celelalte.*

VII. — **Trăsura de unire (-)** se întrebuințéză spre a arătà juxtaapunerea unor cuvinte, cari nu forméză împreună un singur cuvânt compus: *rogu-te, vezi-l, îndură-te, uită-te, cântă-ne, spune-le, le-am* dat, *i-am* luat, *ne-am* așezat, *te-am* văzut.

Cuvintele compuse se scriu însĕ fără a se arăta elementele de compunere:

binefacerea, bunăvoință, astfel, fiindcă, pentrucă, decât, ceva, dela, cineva, undeva, câtva, câțiva, câteva, totdeauna, astăzi, niciodată, deocamdată, extraordinar, pierdevară.

Hrana rațională a vitelor.

Sfaturĭ.

— Fine. —

Paele de tocat nu trebue sĕ fie umede căcĭ se înfundă mașina, se taie fórte anevoie, se strică cuțitele și nicĭ nu se pot păstra mai mult timp, ér atuncĭ, când din diferite împrejurărĭ ar trebui sĕ se taie și mai ude, trebue date la vite cel mai târdiu în trei dile, căcĭ mai mult ținute se mucigăesc și aduc vitelor bóle. Nicĭ odată paiele nu trebuesc tăiate mai scurt de 3 cm., căcĭ cu cât vor fi mai mult mĕrunte, vor mânca mai lacom și ne-amestecându-le în gură (cu salivă) capĕtă bóle (colicĭ).

Nutrețul murat și cu paele tocate dau cel mai bun, mai gustos și mai hrănitor nutreț vitelor, pregătindu-se astfel: Se tócă mĕrunt nutrețul murat, se pune pe un pod de lemn un strat de paie tocate, peste ele un strat de nutreț murat érășĭ tocătură de paie, peste care se așterne un strat subțire de tărîțe de grâu, apoi érășĭ vine nutreț murat, paie tocate, tărîțe și așa mai departe, facênd acéstă amestecătură după numĕrul vitelor ce trebue sĕ mănânce într'o di. Peste acéstă amestecătură se tórnă apă, până când ajunge la stratul cel mai jos de pe scândurĭ și așa se lasa timp de 24 óre (o di și o nópte), în care timp se dospesce amestecătura și paele tocate capĕtă de la nutrețul murat un gust acru plăcut. Pentru a avé în tot timpul acesta prețios nutreț, trebuesc făcute 2 despărțiturĭ de scândurĭ și mai bune sunt de ciment cine póte sĕ facă, când o despărțitură (compartiment) este deșértă cea-laltă se fie dospită plină.

In lipsa de tărîțe tot bune sunt și paele tocate și amestecate cu nutrețul murat.

In lipsă de nutreț murat se pot amesteca paele numai cu tărîțe, socotind câte 2 kgr. de tărîțe pe di pentru un cap de vită, peste care se tórnă apă sĕ se dospéscă.

In lipsă de tărîțe se vor stropi paiele tocate cu apă în care s'a topit puțină sare.

Tăețeii de sfeclă de pe lângă fabricele de zahăr și tóte rĕmășițele de pe lângă fabricile de spirt, vor da un bun îndestulător și hrănitor nutreț, mestecate cu paie tocate, puțin fên séu cocenĭ tocațĭ.

Turtele de in, cânepă, rapiță etc., de pe lângă fabricile de ulei, sunt fórte hrănitóre pentru vite și mai cu sémă pentru vitele de lapte.

Sfeclele și cartofiĭ tocațĭ cu mașina și amestecațĭ cu paie tocate sunt fórte bune.

Pentru a nu îngheța apa în paiele tocate érna pe gerurĭ tarĭ, pregătirea hranei, după cum s'a arăta mai sus, trebue făcută în grajdurĭ, în care de obiceiŭ e cald, decĭ în grajdurĭ trebuesc tot-déuna așeḑate despărțiturile trebuincióse acestei pregătirĭ, ér când trebue și când se póte și de se póte și chiar tot-déuna, érna peste acest nutreț trebue turnată apă caldă și niciodată vara, căcĭ s'ar opări.

Urmându-se întocmai aceste sfaturĭ, țĕranii cu puținul nutreț ce mai au, cu ce li-se va mai da de către guvern în locurile lipsite, ei îșĭ vor scóte cu bine vitele din érnă.

Cocenii (strugurii) de porumb, paiele și fênul, care tot-déuna pierd o bună parte din ele, fie că sunt prea groșĭ cocenii séu fênul cotoros, — nu mai vorbim de pae, carĭ tot-déuna au fost lăsate sĕ putreḑéscă — numai după cum s'a arătat mai sus, se vor puté folosi tóte, fără a rĕmâné cea mai mică rĕmășiță din ele.

Primăvara nicĭ-odată n'ar trebui vitele lăsate peste livezile de fên, căcĭ tocmai atuncĭ este timpul, când fênul ar puté cresce mai repede, ajutat de umeḑéla de érna și ploile de primăvară și tocmai atuncĭ este păscut și liveḑile bătătorite, și acolo unde a călcat o vacă nu mai cresce tótă vara un fir de érbă, și socotind tóte urmele vitelor dintr'o livadă, care tótă vara rĕmâne loc sterp, se va constata, că una din 5 părțĭ este pierdută, fiind jucată de vite și 2 din aceste 5 părțĭ au stagnat din crescere, căcĭ a fost păscută tocmai atuncĭ când îi era timpul sĕ créscă. Adecă livadea de fên prin jucatul și păscutul vitelor primăvara, pierde în total 3 din 5 părțĭ, și astfel tot-déuna rĕmâne țĕranul fără nutreț.

Décă vitele se vor hrăni după cum s'a arătat mai sus, primăvara iarba va fi ăsată sĕ créscă, se va cosi fênul mai de timpuriu și liveḑile vor puté da o bogată otavă, din care se va face nutrețul murat pe lângă fênul cosit. Apoi vitele hrănite în modul arătat mai sus, vor eși mai grase din iérnă în primăvară, decĭ mai puternice, și numai astfel se vor puté face arăturile mai adêncĭ, carĭ în cele mai secetóse timpurĭ păstréză umeḑélă în pămênt, bucatele îșĭ vor puté înfige rădăcinile mai afund în arăturile adêncĭ, vor găsi mai multă hrană în pămênt și mai multă umeḑélă, decĭ vor cresce repede, vor eși înaintea buruenilor pe carĭ le vor umbri și stîrpi și numai atuncĭ bucatele nu vor mai fi nevoite a mai împărți și cu buruenile hrana și umeḑéla din pământ, când arăturile se vor face adêncĭ.

Gh. Manolescu. (Vârlenĭ-Vâlcea.)

L'a luat Dumneḑeu?

— Anecdotă. —

Un țigan mergênd cu tat-su
Pe la munte de'ntîmplare,
Printr'un loc cu povîrnișurĭ
Cătr'o rîpă — adêncă tare,
Cum mergeau vorbind intr'una:
Ham ta-ranca, tam-ta-ra
Numai iétă că bĕtrânul
Cade, colo'n rîpă, na!
Și se duce'n jidovină
Rostogol de-a bou-'n jos
Pănă ce dintrînsul póte
Nu rĕmâne 'ntreg nicĭ os
Ér feciorul sĕu vĕḑêndu-l
Că se duce'n așa fel,
Stă și flueră și el.
Ér când ese'n drum în colo,
Ètă'n drum un óre-care
Il întrébă de'ntîmplare:
— Dară tet-to unde este,
Căcĭ cu dînsul ai pornit?
— D'apoi tetea, ḑice dênsul,
Pe-acolo s'a prăpădit.
— Cum se póte, ḑice omul
Cum se póte, spune ḑĕu,
L'a luatu-l Dumneḑeu?
— Aș, de unde, ḑice dênsul,
Dór n'a mers in sus sĕracul,
Că s'a dus la vale'n rîpă,
Cred că l'a luat chiar dracul...

Th. D. Speranță.

In afacerea bisericei din Telciŭ.

D-l Iuliu *Valea*, notar cercual și membru în senatul bisericesc greco-catolic din comuna *Telciu* (Bistrița-Năsĕud) ne trimite o lungă întîmpinare la cele ce le-a publicat d-l Stefan *Olteanu* din Blașiu (nr. 31 din a. c.) în afacerea surpării bisericei din Telciŭ.

In partea primă a întêmpinării, d-l Valea se ocupă aprópe numai de persónele întreprindĕtorilor clădirei Stefan și Emil Olteanu, cărora le contestă orĭ-ce cunoscințe în specialitatea dênșilor. In partea a doua d-sa învinuesce pe d-nii Olteanu, de „îndărĕtnicie și renitența față cu tóte diregătoriile politice și bisericescĭ“, ḑicênd că n'au respectat pe nimenĭ, nicĭ sfaturile, ce li le-a dat în decursul clădirei și la fața locului profesorul de la politechnicul din Pesta Vaghi Iosef, apoi că „întreprindĕtorii zideau când ploua mai tare, au

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dat material prost, piatră strînsă de prin părae și șanțurĭ; în loc de năsip au folosit lut și noroiŭ", ér „varul numai că l'au arătat malterului" etc., despre ceea-ce se póte convinge orĭ-cine, décă va privi zidirea surpată la fața locului — prin ceea-ce sa făcut comunei bisericescĭ o pagubă de 80.000 coróne. După-ce face aceste constatărĭ, d-l notar Valea urméză astfel:

...D-l Olteanu citeză pe Pécz, dér numai acolo, unde d-sale îi vine bine, ér despre aceea, că și el dice, că *materialul și lucrul a fost rĕu*, tace cu totul... Și încă și citările aduse nu sunt corecte și numai la aparință îi dau drept. D-l O. acum din praxă și fără d-l Pecz s'ar fi putut convinge, că *materialul folosit* (ér nu proiectat) *n'a corĕspuns cerințelor statice și de tărie, pentru-că nicĭ nu a folosit material de specia proiectată...* Nime nu i-a proiectat sĕ culegă petrii de prin șanțurĭ și părauă, nime nu i-a dis sĕ foloséscă lut și noroiŭ în loc de năsip, nime n'a ordonat, că malterul numai din poveste sĕ cunóscă varul. Folosind ast-fel de material și neascultând de nime, apoi mai arătând o purtare necorĕspundĕtóre față de tóte organele, de sigur s'a putut vedé, că unde o sĕ ajungem cu d-l O.

... Și apoi pentru ce sĕ provócă d-sa numai la părerea d-lui profesor Pecz? Dintre 6 (șase) experțĭ, judecătoresce jurațĭ, numai singur la părerea unuia se provóca, pe când ceilalțĭ cincĭ încă sunt ómenĭ cu cunoscințele recerute, ba póte că au mai multe esperințe din praxă, ca un profesor ce predă elevilor studiile numai în teorie.

D-l O. chiar la începutul articolului dice, că causa surpărei bisericei este „inginerul Andreias Mazanec din Năsĕud, conducĕtorul lucrărei și încredințatul senatului bisericesc, precum și ginerul sĕu notar Valea Gyula din Telciu". Abstrăgênd de la aceea, că s'a constatat prin experții judecătorescĭ, că planul a fost bun și s'ar fi putut esecuta, décă cădea întreprinderea acésta într'o mână conscienciósă și pĕtruns de ambițiune și idei nobile, ér nu de poftă de a câștiga cât mai mult — cum vine d-l Stef. Oltean de afirmă, că causa surpărei sunt eu?... Adecă d-nii Olteanu iau întreprinderea, d-lor se abat din propria lor putere de la condițiunile de contract și clădire, d-lor în pofta de a câștiga cât mai mult folosesc materialul cel mai ieftin și astfel și cel mai rĕu, nu se îngrijesc de espert diplomat la conducerea lucrărilor, éră d-l Stef. Olteanu nu se pricepe de loc la zidit și totuși — după modul de cugetare al d-lui Stef. Oltean — eu sĕ fiu de vină, că lucrarea d-lor neconscienciósă nu a fost trainică, s'a surpat?

Mai dice d-l Olteanu, că d-sa a propus de mai multe-orĭ modificarea planului. De modificarea planului — după cum dic experții — n'a fost lipsă. A fost lipsă de întreprindĕtor pricepĕtor și conscienciós. Lăsând însĕ tóte acestea la o parte, d-l Oltean când afirmă celea de sus, tot-odată sciind afirmă neadevĕrul, pentru-că d-sa nicĭ-odată nu a păsit înaintea catastrofei cu atarĭ propunerĭ, căcĭ décă ar fi făcut-o acésta, s'ar afla urme séu în archiva senatului bisericesc, séu în protocólele de ședință, séu în protocolul de clădire. Nicăirĭ însĕ nicĭ o urmă despre acestea...

Dice d-l O., că din bunăvoința Telcenilor a început proces. — Da, Telcenii — pe carĭ d-sa întru atâta îi desconsideră — sunt peste mĕsură binevoitorĭ și pacinicĭ, căcĭ de făceau dênșii în altă comună ce au făcut cu Telcenii, îngropând în ruine resultatele nóstre agonisite cu sudóre în decurs de dece anĭ, fie siguri că nu se depărtau așa ușor și teafărĭ, ca din Telciu.

Nu înțelegem noi Telcenii nicĭ afirmarea aceea, că d-sa a voit pe cale pacinică a aplana cu Telcenii causa, și a *oferit*, că *jumĕtate paguba o va suporta d-sa*. Nu înțelegem acésta, pentru-că d-l O. și-a ridicat tóte ratele de câștig și încă destul de grabnic, mai tot-déuna anticipando, éră astădi d-sa nu are nicĭ o avere. Décă d-sa e atât de marinimos, atuncĭ încă și mai puțin înțelegem cum vine — ca acel binevoitor al neamului, de care face amintire — de înprocesuéză biserica (dice că nu din rîvnă de câștig), când biserica nóstră nu a pretins nicĭ acea jumătate din pagubă, care dênsul cu gură și fală mare o promite.

Resumând cele espuse până aicĭ reiese limpede și clar, ca absolut nimenĭ nu pórtă vina surpărei bisericei din Telciu, decât întreprindĕtorii: Stefan și Emil Oltean. Pe acești întreprindĕtorĭ nimie nu i-a condus și nu-i conduce și la improcesuarea bisericei nóstre, decât pofta de câștig și, ca barem la aparință sĕ depărteze odiul ce îi urmăresce, chiar d-lor află de lipsă a-se escusa încă până nu i-a acusat nimenĭ.

Iuliu Valea,
notar cerc. și membru în senatul bisericesc gr. cat.

MULTE ȘI DE TOTE.

Cele mai înalte și mai tarĭ femei din lume.

Când Spaniolii au debarcat întâia óră în Patagonia, — la începutul veacului al XVI-lea, — rĕmaseră surprinșĭ de talia înaltă a indigenelor.

Multe femei erau aprópe uriașe și de o mare frumusețe. Nevasta Cacikului Orkeke avea o înălțime de 1 m. și 97 cm. și mădularele-i robuste se potriveau cu înălțimea ei. Acei cuceritorĭ constatară că cele mai micĭ femei din Patagonia n'aveau mai puțin decât 1 m. 80 cm. înălțime. De atunci înălțimea acelor femei n'a scădut de loc, precum nicĭ puterea lor nu e mai mică ca pe atuncĭ. Când sunt tinere femeile acelea au un exterior fórte plăcut și pielea aprópe străvedie, când nu sunt încă tetovate séu mai bine dis desfigurate prin acele vopsirĭ, ce plac atât de mult patagonilor. Ele pórtă pĕrul lung, pe la trei-spre-dece anĭ sunt deja bine făcute și se mărită în general în vârsta de cincĭ-spre-dece anĭ. Insĕ din causa grelelor muncĭ, la carĭ sunt supuse și fiindcă stau mai tot timpul în aer și la sóre ele îmbătrânesc de timpuriu.

Imbrăcămintea lor e fórte curiósă. Ea constă dintr'un adevărat sac de america séu altă stofă, mergênd în plină libertate de la umerĭ în jos. Pe acest sac ele pun o manta de piele de guanac, închis pe piept cu un ac de argint împodobit cu un mare cerc susținut, décă femeia e sĕracă, cu un cuiŭ séu cu un spin din pomul numit algazzibo.

Când călĕtoresc costumul femeilor este completat cu marĭ coliere de turcoase séu de inele de argint orĭ de aramă. Incălțămintea lor e făcută din piele de cal. Femeile din Patagonia au mare predilecțiune pentru cercei marĭ de tot și pentru salbe de argint și de mărgăritare. Cu tóte că au părul de o lungime estra-ordinar de mare, ele tot îl mai lungesc artificial legându-l cu panclicĭ.

Frumósele patagoneze îșĭ mai acață în pĕr perle, broșe de aur, de argint și monede.

Ocupațiunile femeilor din Patagonia pe lângă treburile casuice, sunt prepararea pieilor de gaunac, de vulpe și de alte animale, spre a face mantale dintr'ânsele; acele cu carĭ lucréză sunt cuie gróse găurite.

*

Un epitaf hazliu.

In cimitirile din Paris se află pe monumente și crucĭ fel de fel de inscripții, cum nu se mai află în alte cimitire. Una din cele mai hazliĭ este următórea: „Iubita mea soție, te aștept. 5. Ianuarie 1845. L. Meunier, corporal de jandarmĭ în pensiune." Sub acéstă inscripție se află următórea: „Iubitul meu, soț! Ecă am venit! 5. Decemvrie 1881. Susana Meunier". — Bietul corporal a așteptat așa dér 36 anĭ până i-a venit soția sĕ împărtășéscă cu dênsul vecinica odihnă

*

Un adevĕrat negustor.

Pe timpul împĕratului Carol V. un băcan din Bruxella a ajuns prin sîrguință și cruțare la o bogăție mare. Intr'o di povestind împĕratul cu ómenii sĕi de curte despre tema, că óre carĭ sunt cetățenii cei mai bogațĭ în oraș, unul dintre curtenĭ l'a numit și pe acel băcán. Tot-odată a adăugat, că acel băcan cu tótă bogăția lui, se uită chiar și la cel mai mic câștig fie chiar și de o jumĕtate de centimă. Din causa acésta n'ar sta de loc pe gândurĭ și s'ar scula numai decât chiar și la miedul nopții, décă i-ar cere cineva sĕ-ĭ vîndă, de esemplu, muștar pentru 3 centime.

Acésta n'a vrut s'o crédă împĕratul și a pus rĕmășag cu acel curtean, dicênd că nu e cu putință ca acel negustor care posede butóie de galbenĭ, sĕ se scóle la miedul nopții pentru a vinde muștar de trei centime.

Și au pornit împĕratul și curtenii sĕi sĕ facă proba acésta. Ajungênd în fața prăvăliei unul a bătut la feréstra de alăturĭ, unde se scia că dórme băcanul și étă că băcanul putred de bogat s'a arătat la feréstră, întrebând cu ce póte servi?

„Aș vrea sĕ cumpĕr muștar de trei centime" dise unul dintre curtenĭ.

„Indată!" strigà negustorul, apoi aprinse lumina, deschise prăvălia și dădu muștarul cerut.

Impĕratul, care rîdea fórte arareorĭ, a fost așa de surprins de acest lucru, încât un s'a putut reține sĕ nu rîdă cu hohot, de și pierduse o sumă mare în rĕmășag. Impĕratul și curtenii s'au întors veselĭ la curte, ducênd cu sine muștarul de trei centime.

*

O nouă limbă universală.

Un anumit Talundberg a inventat o nouă limbă universală, despre care se crede. că în urma sistemelor pe care este clădită, se va puté întroduce cu timpul în comerciul universal internațional. Limba acésta nouă se numesce *„Perio"* și tóte cuvintele sunt rênduite în anumite sisteme, dintre carĭ cel mai cuprindĕtor este sistemul basat pe schimbarea vocalei, de esemplu: *nama* mare. *nima* mic; *bana*-bine, *buna* mijlociu, *bina* rĕu; *bala* frumos, *bula* plăcut, *bila* urît, *dala* dulce, *dola* plictisitor, *dula* acru, *dila* amar, *chano* lanț; *chuno* funie, *cheno* sforicică, *chino* fir, etc. Aprópe tóte rădĕcinile de cuvinte sunt monosilabe și conțin cât se póte de puține consonante. Cuvintele sunt formate din elementele cele mai cunoscute ale limbelor culte. In genere limba „Perio" se clădesce pe principiile carĭ s'au afirmat și în alte limbĭ universale în arta mnemotechnică, în stenografie etc.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-sórei O. P. Incercarea (probabil prima) nu e atât de reușită, ca sĕ se póată publica.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mutarea legătoriei de cărți.

Onoratului public din oraș și de la sate se face cunoscut, că cea mai renumită *legătorie de cărți* mai 'nainte *W. Haydecker*, până acuma Strada Porții Nr. 22, se află din 20 Iulie a. c. în casa: *Strada Orfanilor* Nr. 7 (vis-a-vis de strada școlii și de prăvălia lui Seewald).

Comande se primesc și în cele *douĕ librării subscrise*. Cu stimă ***Librăria H. Zeidner*** Tîrgul Grâului și ***Filiala*** Strada Orfanilor Nr. 7. Chec postal Nr. 12,542. Telefon Nr. 228.

Numĕrósele scrisorĭ de mulțămire ce primesce dilnic d-l Müller, dovedesc, că crucea electro-magnetică RB Nr. 86.967, are efect extraordinar. Din multele scrisorĭ de mulțumire publicăm următórea: Rudesdorf. Stimate Domnule Müller! Mai când era am comandat dela d-vóstră crucea duplă electromagn. pe séma cumnatului meu Carol Weber, asupra căruia a avut un astfel de efect, că după întrebuințare de câteva dile, bolnavul s'a simțit mult mai bine, respirațiunea i-s'a ușurat și póte dormi. Te rog trimite-mĭ atât pentru mine, cât și pentru soția mea câte-un aparat, cu rambursă. Cu distinsă stimă Mathias Schrei, posesor de realităţĭ în Rudolsdorf Nr. 175 (Ungaria). Un astfel de aparat costă 6 cor. și se capĕtă numai la A. Müller Budapest V. Vadászutcza 42/AE.

Vindecarea deplină a bólelor secrete. Sĕ nu pregete nimenĭ într'o cestiune atât de gingașe a se presenta odată în persónă, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poțĭ afla punctual locul, causa, rĕspândirea și starea bólei, orĭ cât de adênc ar fi bóla înrĕdăcinată în organism. Pe basa acestei esaminărĭ poțĭ cu siguranță afla și calea, pe care ajungĭ la vindecarea rĕului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Décă cineva nu póte veni în persónă, atuncĭ sĕ-și descrie bóla cu deamĕnuntul și după-ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincióse pe lângă ținerea în cel mai mare secret. In scrisóre pune marcă de rĕspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimit.

Un astfel de lecuitor și curățitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bunăvoință și conscienciositate capĕtă orĭ-cine (bărbat séu femee) deslușirĭ asupra vieții secsuale, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bólă și sufletul de chinurĭ.

Fără conturbarea ocupațiunilor dilnice Dr. Palócz vindecă de anĭ de dile cu siguranță, repede și din fundament cu metodul séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervĭ, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele și tóte bólele ce se țin de organele secsuale femeescĭ. Pentru femei e sală de așteptare și întrare separată. Consultațiunile le dă însușĭ Dr. Palócz de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiadĭ).

Adresa **Dr. Palócz**, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Stabiliment de hydrotherapie
Wällischhof,
stațiune de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiament modern
(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sóre, massage, electrisare, gimnastică suedă etc.)

Prețurĭ moderate.

Cu prospecte și informațiunĭ mai detailate stă la disposiție direcțiunea și medicul stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Nr. **1454**—1904.

Edict de licitațiune.

Primăria comunei Ucea-inferióră (Alsó-Ucsa), Comitatul Făgăraș, aduce la cunoștință, cumcă casa comunei de sub Nr. 141 împreunată cu licență de cârciumărit, sĕ dă în arênda pe timpul din 1. Octomvrie 1904 până în 31 Decemvrie 1907.

Licitațiunea este verbală și se va ține în **23 Septemvrie 1904 st. n. la 9 óre a m.** în cancelaria comunală din Ucea-inferióră. Prețul strigării e 400 coróne.—Condițiunile de licitare se pot vedea până în ziua licitărei în cancelaria Comunală din Ucea inferióră.—

Ucea inferióră la 30 August 1904.

Ioan Marinescu not. cerc. — *Simion Bânda* primar

2—2.1486.

Insciințare.

Societatea industrială a cismarilor din Brașov, insciințéză cu onóre On. public, care se aprovisionéză dela numita societate, că în urma urcări continue a prețului peilor, și **prețul încălțămintelor sau urcat cu 10—15 procente.**

Declarăm însĕ ca încălțămintele se vor face din calitate mai bună ca până acuma și On. public va fi în câștig.

Cu tótă stima
Societatea industrială a cismarilor.

2—3.1488.

De vêndare una sută carĕ de fên,

la care pot veni cu oi séu vite cornute, avênd localitățile de lipsă.

Cumpĕrătoriĭ sĕ se adreseze în comuna **Uj-Radna**, poșta ultimă Ó-Radna la D-l

Cosma Cotul
proprietar și învĕțător pens.

Librăria H. ZEIDNER

Fondată 1867. **BRAŞOV (Ungaria),** Fondată 1867.

recomandă la începutul anului şcolar editura **cea bogată** de:

Cărţi pentru şcóla.

(Aicĭ urméză numai opurile din timpul cel mai nou apărute.)

A) **Cărţi pentru şcóle primare nou apărute** în editură sunt:

1. *G. Ludu*, preot şi *I. Dariu*, învĕţ.: **Istoriére religióse** şi morale sau **datoriile copiilor**, partea I. din învĕţămêntul religiunei creştine, cor. —.40.
2. *V. Goldiş*, prof.: Elemente din **constituţia patriei** sau drepturile cetăţenescĭ, pentru şcólele poporale, *ediţia II.*, legat . . . . cor. —.40.
3. *N. Stoicovicĭ*, inv.: Elemente de **musică vocală**, p. şcólă popor. cor. —.50.
   — — **Colecţiune de cântece şi cântărĭ bisericescĭ** pe note pentru şcólele poporale. Partea I-a, cântece şi cântărĭ bisericescĭ într'o voce, pentru anii I., al II-lea şi al III-lea de şcólă, broş. cor. —.50.

Catalóge şi esemplare de probă se trimit la cerere gratis şi franco.

B) **Cărţi nouĕ pentru şcóle medii** sunt:

1. **Geografie** pentru şcólele medii, de *D. Făgărăşianu*, prof. şi *S. Moldovan*, lucrată pe basa planului ministerial mai nou după D. Laky. Tom I.: *Regatul Ungariei.* Ediţia ilustrată. Preţul legat . . cor. 2.—. Tom II: Europa; şi III: Asia, Africa, Australia, America, sunt aprobate; broş. cor. 1.—, resp. . . . . cor. 2.—.
2. **Istoria Universală**, pentru şcólele sec., de *V. Goldiş*, prof. Ev. vechiŭ vol. I., broş. . . . . cor. 2.—.
3. **Curs sistematic de Gramatica limbei române**, întocmit pentru şcólele secundare, după cele mai nouĕ recerinţe ale instrucţiunii *N. Pilţia*, revĕd. de *N. Sulică*, profesor gimn. Ediţia IV-a, volumul I (Etimologia), broş. . . . . cor. 1.80.
   (Carte aprobată de Inaltul Ministeriŭ al Cultelor şi Instrucţiunii publice ca text didactic din anul 1889 sub Nr. 43.235.)
4. **Carte de cetire**, de *Ioan Popea*, prof. pentru clasa I şi II gimnasială, şi reală, seminare pedagogice şi şcóle superióre de fete, ediţia V. 1905. (Va apărea în Martie 1905.)

Catalóge se trimit la cerere gratis şi franco.

Un harnic comis (manufacturist) cu praxă mai îndelungată află imediată aplicare la Domniĭ **Ioan Comşa & Fiu în Selişte.**

2—3 1492.

Un gimnasist din casă bună **se primesce** în intreţinere şi pază, la o familie germană. Odaia împreună cu un student german din gimnasiu superior. Informaţiĭ mai detailate se pot lua la D-l **L. Palmhert** funcţionar, Străda Mihail Weiss nr 8.

2—3.1492.

Se primesc 1—2 copiĭ de şcólă cu intreţinere (cost) conscienţióşă cu **preţ moderat**, la o familie germană inteligentă, fără copiĭ. Locuinţa la aer curat, în centrul oraşului. A se informa la E. L. SCHILLER, Strada Orfanilor nr. 5. Parter în drépta spre uliţă.

2—3.1492.

AVIS!

Subscrisa se recomandă Onor. public pentru **confecţionare** de

Rochiĭ şi Albiturĭ

după moda cea mai nouă, cu gust şi după plac, **în şi afară de casă.**

Cu tótă stima

DORA KÖNIG.

Braşov, Strada Catherinei nr. 23.

Copiĭ în cost

se primesc ieftin

în Strada Nouă nr. 18, parter.

3—3.1483.

Se primesc 2—3 COPIĬ de şcólă cu intreţinere (cost) şi îngrijire la **Rosa Kloos,**

3—3.1481. **Braşov, Strada Prundului nr. 37.**

STRUGURĬ

de masă séu de cură.

Stugurĭ fórte frumoşĭ şi finĭ **Chasselas** şi **Muscateller** amestecaţĭ, în lădiţe séu coşurĭ de 5 klgr., **trimişĭ franco cu 3 cor. 50 b.**, **numai Muscateller** 5 klgr. **4 cor. 50 b.**; trimite **Martin v. Willinger.** mare producent de vinurĭ în **Zomba** (Ungaria). — **Vin negru de Szegzárd** în sticle, cultură proprie, trei 0.70 Lit. **franco** trimis **3 cor. 60 b.**

Mai **multe sute de Htl. vinuri** calitate fină cu preţ ieftin tot acolo.

Ca present de sĕrbători fórte potrivit.

2—5,1494

BANĬ

Efeptuesc

imprumuturĭ pe amortisare cu 4% procente

dela Institute de banĭ de primul rang din patrie şi Streinătate pe $^3/_4$ din preţul moşiilor şi immobilelor pe restimp de 10—75 anĭ!

Imprumut personal: ofiţerilor, amploiaţilor de stat şi privaţĭ, preoţilor, învĕţătorilor, comercianţilor, industriaşilor etc. pe lângă chizăşie şi fără de aceea, pe rĕstimp dela 1—20 anĭ, cu discreţiunea cea mai completă!

Mai departe iau asupra mea, fără vre-o anticipaţie de spese, încassez şi cumpĕr pretensiunĭ, datoriĭ etc. încă şi de acelea, a căror încassare e dubióşă, tóte acestea le incassez în timpul cel mai scurt, tot astfeliŭ **mijlocesc normalisărĭ** de orĭ-ce natură prevenitóre din faliment de tot feliul în patrie şi străinătate.

La cererĭ de informaţiĭ a se pune o marcă postală.

Cancelaria agenţială de bănci inprotocolată la Tribunalul din Braşov.

Altorjai Balás Vilmos.

3—0.1450. **Braşov, Strada Neagră nr. 5.**

Pentru SESONUL de Tómnă şi de Iarnă!

In atenţiunea Onor. părinţĭ carĭ au copiĭ de şcólă.

Novitate. **MAGAZIN DE HAINE** **Novitate.**

pentru bărbaţĭ şi băeţĭ.

Subscrisul are onóre a aduce la cunoscinţa Onor. public, că mi-am mărit magazinul meu cu bună reputaţie, de confecţiunĭ pentru dame

cu un magazin de

haine bărbătescĭ, de băeţĭ şi copiĭ,

corĕspundĕtor cerinţelor moderne, pe care l'am instalat în

Piaţă. Şirul inului în palatul lui Czell.

Preţurile cele mai ieftine.

Pui la disposiţia On. public esecutarea cea mai bună şi efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, cu câştig puţin sĕ fac vêndare mare.

Rugându mĕ de o cercetare numĕróşă, rĕmân

Cu tótă stima

GOLDMAN N. P.

magazin de haine bărbătescĭ, de băeţĭ şi copiĭ (palatul Czell)

Pentru Sesonul de Tómnă şi de Iarnă!

Ţigle de Cement de acoperiş (Langfalz)

fórte resistente contra intemperiilor. Material uşor de acoperit şi de durabilitate neţermurită.

Se capetă cu pret fórte ieftin la Fabrica PORTLAND-CEMENT din Braşov.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov,

BCU Cluj / Centrul Universitar Cluj